5.000.000 тонна тайёр!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | № 279 (16.362) | 30 ноябрь 1975 йил, якшанба | Баҳоси 2 тийин

5 МИЛЛИОН ТОННАГА КИМ ҚАНЧА ҲИССА ҚЎШДИ

Андижон области	586 минг тонна	Наманган области	415 минг тонна
Фарғона области	558 минг тонна	Бухоро области	388 минг тонна
Сурхондарё области	465 минг тонна	Қорақалпоғистон АССР	386 минг тонна
Самарқанд области	464 минг тонна	Қашқадарё области	349 минг тонна
Тошкент области	430 минг тонна	Сирдарё области	314 минг тонна
Хоразм области	416 минг тонна	Жиззах области	230 минг тонна

КЕЛГУСИ ЙИЛ МЎЛ ҲОСИЛИ УЧУН

Заргбдор тўққизинчи беш йиллик якун палласига кирди. Жонажон партиямизнинг XXIV съезди белгилаб берган беш йиллик программаси бутун мамлакатда зўр муваффақият билан бажарилмоқда. Илғор коллективлар, хўжаликлар, ишлаб чиқариш тармоқлари аллақачон ғалаба рапортига имзо чекиб, ўнинчи беш йиллик ҳисобига маҳсулот топширмоқдалар.

Республикамиз пахта далаларида бу йил ҳам ҳосил мўл бўлди. Республика деҳқонлари об-ҳаво ноқулайликлари, табиат инжиқликлари ва мисли кўрилмаган сув танқислигини жасорат билан енгиб, улкан ҳирмон уймоқдалар. Тўққизинчи беш йиллик ичида республикамиз Ватанга 24,5 миллион тоннага яқин «оқ олтин» армуғон этди. Беш йилликнинг якунловчи йилида эса «оқ олтин» хирмонимиз 5 миллион тоннадан ошиб кетади.

Бу муваффақиятларнинг замирида жуда катта куч ва ғайрат, ишни уюшқоқлик билан ташкил эта билиш ҳамда деҳқончилик илми ва маданиятини йил сайин такомиллаштириш санъати ётади. Мўл ҳосил учун куздан бошлаб пухта замин яратиш деҳқончиликнинг муҳим шартларидан бири эканлигини тажриба яна бир бор исботлади. Ер ҳайдасанг куз ҳайда, деган ҳикмат ҳам ана шундан. Кузги-қишки тадбирларнинг ўз вақтида ва сифатли бажарилиши ернинг унумдорлигини оширишда муҳим роль ўйнайди.

Республикада кузги-қишки ишларни ўтказиш кун сайин кенг қулоч ёзмоқда. Ҳозирга қадар 500 минг гектардан ошиқроқ майдон сабзавот, полиз ва бошқа эртанги экинлардан бўшаб турибди. Ерларни шудгорлаш, кузги ва қишки тадбирларни ҳар қачонгидан ҳам кучайтириш учун энг қулай фурсат келди. Илғор хўжаликларда худди шундай йўл тутилмоқда. Оқолтин районидаги Ворошилов номли, Усмон Юсупов номли, «Фарғона», Поп районидаги Ленин номли совхозларда, Жиззах районидаги «Москва», Сариосиё районидаги «Коммунизм», Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхозлари деҳқонларининг иш тажрибаси айниқса ибратлидир. Бу хўжаликларда экинлардан ва ҳосилдан бўшаган майдонларни пешма-пеш шудгорлаш, ҳосилни конвейер усулида йиғиб-териб олиш билан бир пайтда кузги-қишки тадбирларни ўз вақтида ва сифатли ўтказишга алоҳида аҳамият берилмоқда. Айни пайтда деҳқонлар 1976 йилнинг мўл ҳосили учун пухта замин яратмоқдалар.

Келгуси йилнинг мўл ҳосили кўп жиҳатдан кузги-қишки тадбирларнинг, шу жумладан, кузги шудгорнинг қай даражада сифатли ўтказилишига боғлиқдир. Кузги шудгор тупроқнинг унумдорлик хусусиятини оширишни ҳаммага аён. Кузги шудгорни ҳамма майдонларда тезроқ тугаллаш учун энг қулай фурсат келди. Об-ҳавонинг очиқ келган ҳар бир куни ва соатидан кузги шудгорни сифатли ўтказиш учун янада унумлироқ фойдаланайлик.

Кузги-қишки тадбирларни ўтказишда ҳаёт синовидан ўтган илғор тажрибалар ва фан ютуқларидан янада кенгроқ фойдаланиш зарур. Бу борада колхоз, совхоз агрономлари ва юқори малакали мутахассисларнинг чекига катта масъулият юкланган. Улар ишнинг суръатигагина эмас, айни пайтда сифати учун ҳам жавобгардирлар.

Кузги шудгор вақтида плугларни ернинг тупроқ шароитини алоҳида эътиборга олган ҳолда ишга мосламоқ керак. Маълумки, соғлом тупроқли майдонларда 40 сантиметр чуқурликда шудгор қилинганда ер биологик жиҳатдан энг юксак унумдорлик хусусиятларини тиклайди. Бироқ, ерни шудгор қилишда тупроқнинг унумдорлик қуввати, турли хил қатламли ва бошқа биологик хусусиятларини ҳисобга олиш даркор. Камқувватли ерларда, масалан, қум ва шағал билан қопланган ёки ўта шўрҳок майдонларда ҳаддан ташқари чуқур шудгор ўтказиш тавсия этилмайди. Бундай ҳолда ернинг остки қисмидаги шағал, қум ёки шўрҳок тупроқнинг юзага чиқиб кетишига йўл очилиши мумкин. Бу эса келгуси йилнинг мўл ҳосилига жиддий хавф туғдиради.

Кузги-қишки тадбирларни уюшқоқлик билан ўтказишда механизаторлар асосий кучдир. Механизатор ҳар қачонгидек кузги шудгорда ҳам, ғўза карчовкасида ҳам, далаларга маҳаллий ва минерал ўғит ташишда ҳам марказий фигура ролини ўйнайди. Шу сабабли қишлоқларда механизаторлар сафини кенгайтириш, уларнинг малакасини ошириш, қишки мавсумда янги механизаторлар сафини ўқитиб, вояга етказиш устида қайғурмоқ лозим. Токи, ҳар бир механизатор ўз ўринбосарига эга бўлсин. Бу билан механизаторлар ўзларининг мураббийлик бурчларини адо этиб, муносиб шогирд тайёрлаган ва механизаторлар сафини ўстиришга катта ҳисса қўшган бўладилар.

Бироқ, айрим жойларда механизаторлар билан ишлаш ўз ҳолига ташлаб қўйилганлиги маълум бўлиб қолди. Шофиркон, Қизилтепа, Вобкент, Косон, Ғузор, Чироқчи, Нишон, Мирзачўл, Жиззах, Булунғур, Пайариқ, Косонсой, Чуст, Бағдод ва бошқа бир қатор районларда механизаторлар сафини ўстириш ва малакасини оширишга етарлича эътибор берилмаётир. Механизаторлар ўртасида ўзаро мусобақа ва меҳнат беллашувлари анъаналари кенг қулоч ёймаётир. Бунинг оқибатида пахта йиғим-теримида ҳам, техника ремонтида ҳам, кузги-қишки тадбирлар графигининг бажарилишида ҳам жиддий орқада қолинмоқда.

Кузги-қишки тадбирлар орасида ерларни маҳаллий ва минерал ўғитлар билан бойитиш муҳим ўрин тутади. Маҳаллий ва минерал ўғитлар ернинг унумдорлик хусусиятини оширади ва мўл ҳосил тўплашда қулай шароит яратади. Айниқса, пахта етиштириладиган майдонларда етарли миқдорда маҳаллий ўғит тўплашга алоҳида эътибор бермоқ лозим. Сурункасига бир неча йилдан бери пахта экиб келинаётган майдонларни маҳаллий ўғит билан бир қаторда азот, фосфор каби минерал ўғитлар билан тўйдириш ҳам муҳим агротехник шартларидан биридир. Экин майдонларига минерал ўғит солишда ернинг йиллик ўғитлаш нормасини алоҳида ҳисобга олиш лозим. Бунинг учун ҳар бир хўжаликда тупроқнинг агрохимик картограммасига [illegible] керак.

Ўзбекистон деҳқонлари сўнгги йилларда қаттиқ сув танқислигига дуч келаётганликлари сир эмас. Кейинги йилларда юз берган устма-уст қурғоқчилик сув ҳавзалари запасига ҳам катта таъсир қилди. Шуни ёдда сақлаш лозимки, 1976 йилда ҳам муайян сув танқисликлари кутилмоқда. Шу сабабли ҳам сув танқислигини мардонавор енгишнинг омилкорлик йўлларини ҳозирдан изламоқ керак. Кузги-қишки тадбирларни юксак агротехник қоидалари асосида пухта ва сифатли ўтказиш сув танқислигининг олдини олишда, ерда намнинг узоқ сақланишида энг яхши самаралар беради.

Сувнинг нисбатан сероб пайтида — кузги-қишки мавсумда экин майдонларини, айниқса суғориладиган ерларни яхоб сувига қондириш, ерда намнинг узоқ сақланишига мустаҳкам замин яратиш йўлларини ахтармоқ керак. Ернинг шўри ювиладиган майдонларда ҳам сувнинг сероб пайтидан унумли фойдаланиш зарур. Сирдарё ва Жиззах областларининг шўр ювиладиган хўжаликларида бу муҳим тадбирни январь ойининг биринчи ярмига қадар тугаллаш чора-тадбирларини кўриш лозим. Шўр ювиш ва яхоб суви беришдан олдин экин майдонлари сифатли шудгорланган ва кичик-кичик карталарга бўлиниб, текисланган ва пол олинган бўлиши шарт. Акс ҳолда сувни бошқариш қийинлашади ва суғориш самараси оз бўлади. Қиш мавсумида ҳам ҳар бир қатра сувнинг қадрига етайлик. Токи бирон жойда сувнинг беҳуда сарфланишига йўл қўйилмасин.

Келгуси 1976 йилнинг мўл ҳосили учун белни янада қаттиқроқ боғлайдиган муҳим фурсат келди. Келгуси йил мўл ҳосили кўп жиҳатдан шу кеча-кундуздаги ҳаракат ва меҳнатга боғлиқ эканлигини унутмайлик. Республиканинг бепоён экин майдонларида келгуси йилнинг мўл ҳосили учун мустаҳкам пойдевор қўяйлик. Ҳамма жойда кузги-қишки тадбирларнинг пухта ва сифатли ўтказилишига эришайлик!

Расмий ахборот

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ МАЖЛИСИ

28 ноябрь куни Кремлда Н. В. Подгорний раислигида СССР Олий Совети Президиумининг мажлиси бўлиб ўтди.

Президиум тўққизинчи чақириқ СССР Олий Совети тўртинчи сессиясининг кун тартибини тайёрлашга доир масалаларни муҳокама этиб, тегишли қарор қабул қилди. Шунингдек, сессиянинг ва палаталар, Оқсоқоллар кенгаши мажлисининг иш тартиби тўғрисида Иттифоқ Советининг Раиси А. П. Шитиков билан Миллатлар Советининг Раиси В. П. Рубеннинг таклифлари кариб чиқилди. СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. П. Георгадзега СССР Олий Совети Президиумининг Олий Совет тасдиқига киритиладиган фармонлари тўғрисида сессияга маълум қилиш топширилди.

СССР Олий Совети Президиуми Миллатлар Совети план-бюджет комиссияси ва Иттифоқ Совети план-бюджет комиссияси мажлисларида ҳукумат томонидан СССР Олий Советига тақдим этилган СССРнинг 1976 йилги халқ хўжалик плани ва бюджети, шунингдек 1974 йилги бюджетнинг ижроси тўғрисидаги ҳисоботнинг дастлабки тарзда қараб чиқилгани тўғрисида мазкур комиссияларнинг раислари Н. И. Масленников билан Г. И. Вашченконинг ахборотларини тинглади. План-бюджет комиссияларининг раислари 1976 йилги план ва бюджетни дастлабки тартибда муҳокама қилиш давомида 1975 йилги план ва бюджет юзасидан хулосаларда доимий комиссияларнинг тавсиялари қандай амалга оширилаётганлигини текширишга алоҳида эътибор берилганлигини президиумга маълум қилдилар.

Президиум ўз қарорида план-бюджет ва тармоқ комиссиялари ёшлар иши билан шуғулланувчи комиссия иштирокида СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1976 йилги давлат планини ва СССРнинг давлат бюджетини дастлабки тартибда қараб чиқиш борасида анчагина иш қилганликларини ва СССР Олий Советининг Иттифоқ Советига ҳамда Миллатлар Советига тақдим қилиш учун план ва бюджет юзасидан хулосаларни тайёрлаганлигини уқтириб ўтди.

Мажлисда мамлакатнинг давлат ҳаётига доир бошқа масалалар ҳам қараб чиқилди.

(ТАСС).

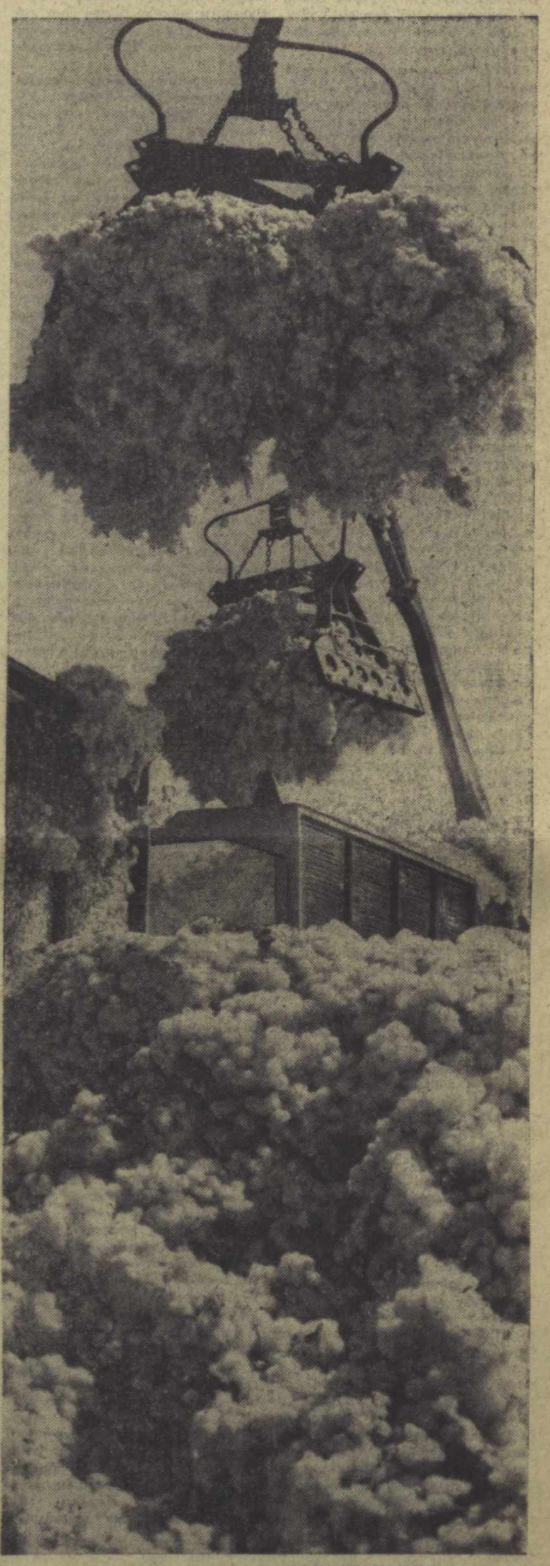

МУСТАҲКАМ ДЎСТЛИК, ҚАРДОШЛАРЧА ҲАМКОРЛИК

ЛЕНИНГРАД, 28 ноябрь. (ТАСС махсус мухбирлари) ЧКП Марказий Комитети Бош секретари, ЧССР президенти Густав Гусак бошчилигидаги ЧССР партия-ҳукумат делегациясининг Ленинграддаги «Кировский завод» ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективи билан учрашуви совет ва чехословак халкларининг бузилмас дўстлигини ва мустаҳкамланаётган қардошларча ҳамкорлигини кўрсатувчи ёрқин ва улуғвор намойишга айланди.

Бу ерда бўлиб ўтган Совет — Чехословакия дўстлиги митингига мазкур корхонанинг меҳнаткашлари, Ленинграддаги завод ва фабрикаларнинг вакиллари тўпландилар. Митингда бирлашма партия комитетининг секретари В. К. Пебедев, РСФСР Олий Совети Раисининг ўринбосари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони токарь Б. М. Воробьев, бош конструктор, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Н. С. Попов, комсомол аъзоси, заточник Анна Удодова сўзга чиқдилар.

Митинг иштирокчилари самимий кутиб олган ЧКП Марказий Комитети Бош секретари, ЧССР президенти Г. Гусак нутқ сўзлади.

Шундан кейин КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Ленинград область комитетининг биринчи секретари Г. В. Романовга сўз берилади. У Совет Иттифоқи, партия ва халқ шаънига, Ленин шаҳри шаънига митингда айтган илиқ ва самимий сўзлари учун ўртоқ Г. Гусакка миннатдорчилик изҳор қилди.

Ўртоқ Г. Гусак делегация номидан бирлашма коллективига Чехословакия мастерлари ясаган «Меҳнат мадҳияси» барельефини тақдим этди. Бирлашма ишчилари Чехословакия делегациясига заводда чиқарилаётган К-701 тракторининг моделини тақдим қилдилар.

ЧССР ПАРТИЯ—ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ВАТАНИГА ЖЎНАБ КЕТДИ

ЛЕНИНГРАД, 29 ноябрь. (ТАСС). ЧКП Марказий Комитетининг Бош секретари, ЧССР президенти Густав Гусак бошчилигидаги ЧССР партия-ҳукумат делегацияси бугун «Аврора» крейсерини бориб кўриб, Нева соҳилидаги шаҳар билан танишишни тугаллади. Ҳурматли меҳмон шарафига крейсер мачтасида ЧССР давлат байроғи кўтарилди. Палубада унинг экипажи саф тортиб турди.

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг таклифига биноан расмий дўстлик визити билан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган ЧССР партия-ҳукумат делегацияси шу куни Ватанига жўнаб кетди. ЧССР, СССР ва РСФСР давлат байроқлари билан безатилган аэропортда делегацияни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Ленинград область комитетининг биринчи секретари Г. В. Романов, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев ва бошқалар кузатиб қолдилар.

Ленинград меҳнаткашларининг намояндалари ҳам меҳмонларни кузатдилар.

10 МИЛЛИАРД КИЛОВАТТ-СОАТ ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯ ҲОСИЛ ҚИЛИНДИ!

Ўзбекистон ССР 50 йиллиги номли Сирдарё ГРЭСининг приборлари бу ерда 10-миллиардинчи киловатт-соат электр энергияси ҳосил қилинганлигини қайд этди. Бу — тўққизинчи беш йиллик мобайнида Ўрта Осиёнинг бирлашган энергетика системасига берилиши планлаштирилган энергия миқдоридан икки миллиард киловатт-соат кўпдир.

Биринчи энергия блоки 1972 йилда ишга туширилган эди. Ҳозир бу ерда ҳар бирининг қуввати 300 минг киловатт келадиган учта агрегат ишлаб турибди. ГРЭСнинг қурилиши КПСС XXIV съезди Директиваларида кўзда тутилган эди. Ҳозир бу станция ўз қувватини графикда белгиланганидан илдам ошириб бормоқда. 300 минг киловатт қувватли тўртинчи агрегат ишга тушириш учун тайёрланмоқда. Шу йил декабрь ойида бу агрегатнинг ишга туширилиши билан станциянинг лойиҳада кўзда тутилган биринчи навбати қувватига эришилади — 1,2 миллион киловатт-соат электр энергия ҳосил қилинадиган бўлади.

КПСС XXV съезди шарафига меҳнат вахтасида инженер Л. Зелинский сменаси социалистик мусобақада пешқадамлик қилмоқда. Бу коллектив ёқилғини сарфлаш салмоғини анча камайтиришга эришди ва кўп энергия ишлаб чиқаришни таъминлади. Станцияни ишлатувчилар йил охиригача яна бир миллиард киловатт-соат электр энергия ишлаб чиқаришга қарор қилдилар.

Е. ГАЙНУЛИН,
УзТАГ мухбири.

Ширин шаҳри,
Сирдарё области.

МУКОФОТЛАР ТОПШИРИЛДИ

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний 28 ноябрда Кремлда Литва ССР Олий Совети Президиумининг Раиси М. Ю. Шумаускасга Ленин ордени, «Ўроқ ва Болға» олтин медалини ҳамда Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилганлиги тўғрисидаги ёрлиқни топширди. М. Ю. Шумаускас Коммунистик партия ва Совет давлати олдидаги катта хизматлари учун ҳамда туғилган кунига етмиш йил тўлганлиги муносабати билан ана шу олий мукофотга сазовор бўлди.

Совет фанини ривожлантириш, илмий кадрлар тайёрлаш соҳасидаги катта хизматлари учун ва туғилган кунига етмиш йил тўлганлиги муносабати билан академик И. И. Артоболевскийга Ленин ордени топширилди.

Мукофотланганлар ўз хизматлари тақдирланганлиги учун КПСС Марказий Комитетига, СССР Олий Совети Президиумига ва Совет ҳукуматига самимий ташаккур изҳор қилиб, бутун куч ва билимларимизни Ватан бахт-саодати йўлида сарфлайверамиз, деб айтдилар.

Н. В. Подгорний мукофотланганларни чин кўнгилдан табриклади, уларга сиҳат-саломатлик ва самарали ишлашларини тилади. (ТАСС).

БЕШ ЙИЛЛИК ПЛАН БАЖАРИЛДИ!

Самарқанд шаҳридаги саноат корхоналарининг меҳнаткашлари КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун мусобақани кучайтириб, маҳсулотни реализация қилиш беш йиллик топшириғини муддатидан илгари, 26 ноябрда бажардилар. Партия съезди шарафига меҳнат вахтаси давом этмоқда.

(УзТАГ).

УЛКАН ХИРМОН УЧУН

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 29 ноябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида).

Областлар	Бир кунда	мавсум бошидан	шу жумладан машинада: бир кунда	шу жумладан машинада: мавсум бошидан
ҚҚАССР	0,09	116,92	0,03	101,90
СИРДАРЁ	0,20	116,39	0,02	112,66
ТОШКЕНТ	0,17	116,03	0,02	112,29
АНДИЖОН	0,08	112,05	0,03	92,69
ХОРАЗМ	0,09	109,47	0,01	71,84
СУРХОНДАРЁ	0,13	109,17	0,15	102,79
ФАРҒОНА	0,19	108,35	0,08	87,42
НАМАНГАН	0,16	105,79	0,01	86,11
САМАРҚАНД	0,13	101,35	0,03	65,21
ЖИЗЗАХ	0,34	100,82	—	75,91
Қашқадарё	0,43	98,40	0,46	73,86
Бухоро	0,32	81,62	0,36	26,12
Республика бўйича:	0,18	105,89	0,10	84,44

Шу жумладан ингичка толали пахта:

НАМАНГАН	0,10	176,05
БУХОРО	2,03	132,00
СУРХОНДАРЁ	0,35	112,63
ҚАШҚАДАРЁ	0,71	101,02
Республика бўйича:	0,51	112,68

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВГА ҚУТЛОВЛАР

Ўртоқ Л. И. Брежневга Ф. Жолио Кюри номидаги «Тинчлик олтин медали» берилиши муносабати билан социалистик мамлакатлар коммунистик партияларининг раҳбарларидан, партия ва давлат арбобларидан унинг номига табрик телеграммалари келиб турибди. ЧКП Марказий Комитетининг Бош секретари, ЧССР президенти Г. Гусак ЧССР партия-ҳукумат делегациясининг аъзолари номидан Леонид Ильич Брежневни самимий табриклади. У Л. И. Брежнев тинчликни ҳимоя қилиш ишига катта ҳисса қўшганлигини, унинг кескинликни юмшатиш учун, халқлар ўртасида дўстлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлаш учун курашда хормай-толмай куч-ғайрат сарфлаётганлигини таъкидлади.

ГБСП Марказий Комитетининг Биринчи секретари Э. Хонеккер Германия Бирлашган Социалистик партияси Марказий Комитети номидан Л. И. Брежневни муборакбод қилди. Э. Хонеккернинг телеграммасида айтиладики, Жаҳон Тинчлик Кенгашининг Президиуми шу юксак мукофоти билан КПСС ва унинг Бош секретари ўтказиб келаётган изчил тинчлик сиёсатига Жаҳон Тинчлик Кенгаши, шунингдек Германия Демократик Республикасининг халқи бераётган катта баҳосини ифодалади.

МХРП Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Буюк Халқ Хурали Президиумининг Раиси Ю. Цеденбал Монголия Халқ Республикасининг коммунистлари ва меҳнаткашлари номидан ва шахсан ўз номидан Л. И. Брежневни табриклади. Ленинча ташқи сиёсатнинг муваффақияти ва КПСС билан Совет ҳукуматининг тинчлик, демократия ва социал тараққиёт учун, тарихий тинчлик программасини бажариш учун изчил собитқадам кураши, дейилади телеграммада, Л. И. Брежневнинг кескинликни юмшатиш жараёнини ривожлантириш ва мустаҳкамлаш, турли ижтимоий тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшаш принципларини ўрнатиш ҳамда ялпи хавфсизликни таъминлаш тўғрисида ҳормай-толмай куч-ғайрат сарфлаётганлиги ва самимий ғамхўрлик қилаётганлиги билан чамбарчас боғланган.

АҚШ Коммунистик партиясининг миллий раиси Генрий Уинстон билан Бош секретари Гес Холл АҚШ Коммунистик партияси Марказий Комитети номидан Л. И. Брежневни табрикладилар. Биз дейилади уларнинг телеграммасида, Сизнинг тинчлик иши учун доимий ва изчил садоқатингиз эътирофи белгиси сифатида «Тинчлик олтин медали» билан мукофотланганлигингиз муносабати билан Америка Қўшма Штатларидаги ва дунёнинг ҳамма қисмларидаги миллион-миллион кишилар билан биргалашиб муборакбод қиламиз. Сиз Совет Иттифоқининг тинчлик сиёсатини амалга ошириш борасидаги ишларни ғоят муносиб равишда олиб бораяпсиз. Биз КПСС XXIV съездида қилган докладингизда олға сурилган тинчлик ҳужуми программасини амалга оширишни собит қадам ва самимият билан, астойдил ва матонат билан амалга оширишга аҳд қилганлигингиздан ғоятда миннатдормиз ва халқаро вазиятни соғломлаштириш ишига қўшаётган улкан ҳиссангизни юксак даражада қадрлаймиз, дейилади телеграммада.

Эквадор Коммунистик партиясининг Бош секретари Педро Сад, Кипр Меҳнат халқ прогрессив партиясининг Бош секретари Э. Папаиоанну ўртоқ Л. И. Брежневни табрикладилар.

Телеграммалар ҳамон келиб турибди.

(ТАСС).

КПСС XXIV СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИ — АМАЛДА

МАИШИЙ ТУРМУШ ВА ФАРОВОНЛИК

СОЦИАЛИЗМ шароитида фан-техника, социал, маданий ва маънавий тараққиётнинг кенг қулоч ёйиши туфайли инсониятнинг барча юксак гуманистик идеаллари рўёбга чиқди, турмуш укладининг ҳамда оилавий-маиший муносабатларнинг янги типи ва формаси ўрнатилди. Ҳозирги вақтда турмушда ва яшаш фаолиятининг бошқа соҳаларида социалистик жамият кишилари ягона ижтимоий организмнинг умумий манфаатлари ва қарашлари билан бирлашган тенг ҳуқуқли аъзолари сифатида майдонга чиқмоқдалар. Бундай туб социал ўзгаришлар Улуғ Октябргача аянчли аҳволда яшаб келган Ўзбекистон аҳолиси мисолида яққол кўзга ташланади.

Ўрта Осиёдаги барча совет республикалари қатори Ўзбекистон ҳам Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг жуда катта ғамхўрлиги туфайли тарихан қисқа муддат ичида иқтисодий қолоқликни тугатиб, феодализмдан социализмга сакраш қилди. Ўзбек халқи тарихда мисли кўрилмаган иқтисодий, социал ва маданий ривожланиш натижасида ўз турмушини қайта қурди, уни янги, социалистик мазмун билан бойитди.

Индустрлаштириш, аграр революцияни ва коллективлаштиришни амалга ошириш натижасида республиканинг социал структурасида тубли ўзгаришлар юз берди. Социал-синфий муносабатларнинг янада ривожланиши шахснинг иқтисодий, сиёсий, социал ва маданий соҳалардаги ижтимоий алоқаларини бойитди ва мустаҳкамлади. Шу жараён асосида ишчилар, деҳқонлар ва зиёлиларни социал ва маънавий зулм қолдиқларидан халос эта бориб, уларнинг онгида социалистик идеологиянинг қарор топишига имкон яратди. Агар индустрлаштириш шаҳарда капиталистик элементларни батамом суриб чиқаришга олиб келган бўлса, қишлоқ хўжалигини коллективлаштириш кўп сонли эксплуататор синф бўлган қулакларни тугатишни таъминлади. Маданий ва фан-техника революцияси янги совет зиёлиларининг узил-кесил шаклланишидагина эмас, айни вақтда синф ва социал группаларнинг структурасида, уларнинг дунёқарашида, кишилар ўртасидаги муносабатларда туб сифат ўзгариши ясашга олиб келди. Бундай ўзгаришлар шаҳар билан қишлоқ, жисмоний меҳнат билан ақлий меҳнат ўртасидаги ўзаро муносабатлар характерида ҳам намоён бўлди.

Ўзбекистонда социализм қурилиши давомида, аввало, шаҳар ва қишлоқ аҳолисининг нисбати ўзгарди, социалистик типдаги янги шаҳарлар ва посёлкалар бунёд этилди. Шаҳар аҳолисининг салмоғи бекиёс ўсди. Республикамиз аҳолиси сони революциядан олдинги даврга нисбатан 3,7 баравар кўпайди. 1926 йилда ўтказилган аҳоли рўйхатига кўра, республика ишчилар ва хизматчилар сони аҳоли умумий сонига нисбатан 19,8 процентни ташкил этган бўлса, ҳозир бу рақам 61,1 процентга етди.

КПСС XXIV съездида қайд қилинганидек, жамият социал тараққиётининг бош йўналиши, етакчи тенденцияси барча синфлар ва социал группаларнинг яқинлашуви, уларнинг меҳнатда ҳам, турмушда ҳам марксча-ленинча идеология, ишчилар синфи ва деҳқонларнинг яқин иттифоқи негизида гармоник ривожланишдан иборат. Қишлоқ хўжалиги ходимлари меҳнатда тобора совхоз ишчилари ва саноат корхоналари ишчилари меҳнати билан яқинлашиб бораётганлиги, шаҳар ва қишлоқ ўртасидаги жиддий тафовутларнинг тугаб бораётганлиги қишлоқ аҳолиси маданияти ва турмушининг тобора ўсиб боришига зўр таъсир кўрсатмоқда.

СОВЕТ кишиларининг фаровонлиги ривожланган социалистик жамиятга хос хилма-хил восита ва формалар ёрдамида кенг кўламда юксалтирилмоқда. Шу муносабат билан инсоннинг ишлаб чиқаришдан ташқари ҳаёти ва фаолияти, унинг маиший турмуши ижтимоий ишлаб чиқаришдаги меҳнат билан бир қаторда социал тараққиётнинг муҳим омили бўлиб келмоқда.

Социалистик жамият кишилари фаолиятнинг бошқа соҳаларида бўлганидек маиший турмушда ҳам тенг бўлиб, улар мақсади, манфаати ва қарашларининг муштараклиги туфайли бирлашадилар. Меҳнат сингари социалистик маиший турмуш ҳам айрим одамларнинг текинхўрлик билан яшаши ҳамда бошқаларнинг камситилиши каби ҳоллардан холидир. Социализм капитализм шароитида қарор топган турмуш билан ишлаб чиқариш соҳалари ўртасидаги номувофиқликка барҳам беради, социализм шароитида меҳнат билан турмуш ажралмасдир.

Ҳозирги даврда турмуш тушунчасининг ўзи кенг ижтимоий мазмун касб этади. Унинг доираси, хусусан тарбиявий ва маънавий тартибга солиш функциялари кенгайиб ва ортиб бормоқда. Маиший турмушда социалистик хулқ-атвор формалари — ўзаро ҳурмат, ўртоқларча ўзаро ёрдам, самимийлик, камтаринлик ҳамда майда буржуача беадабликка, обивателлик ва мешчанликка муросасиз бўлиш тобора қарор топмоқда. Бутун ҳаётимизнинг уклади сингари социалистик маиший турмуш ҳар бир одамни жамият олдида ўзи учун, атрофда содир бўлаётган ва ҳамма нарсалар учун масъулият сезиш руҳида тарбиялайди.

Социал ҳаётнинг энг муҳим томонларидан бири бўлган маиший турмуш ишлаб чиқаришнинг ва ижтимоий муносабатларнинг ривожланишига анча таъсир ўтказади. Социалистик давлат турмушнинг барча томонларини ҳамиша диққат марказида тутиб, уларга доимий ғамхўрлик қилади. Бу уй-жой қурилиши суръатларини жадаллаштириш, аҳолининг овқатланиш структурасини, савдо шахобчалари, шаҳар транспорти ишини, медицина ва коммунал хизматни яхшилаш, турли халқ истеъмоли товарлари ва ҳоказоларни ишлаб чиқаришни кўпайтириш демакдир. Маиший хизмат халқ хўжалигининг йирик механизациялашган тармоғига айланмоқда.

Функционал жиҳатдан бирбирига боғланган ижтимоий истеъмол фондлари билан меҳнаткашлар шахсий даромадларининг тўхтовсиз ўсиб бориши совет кишилари ҳаётининг социал-маиший шароитини яхшилашнинг муҳим факторы ҳисобланади. Бу нарса Ўрта Осиё республикалари, жумладан Ўзбекистон мисолида кўзга яққол ташланади.

Туркистонда Улуғ Октябрь социалистик революциясига қадар кенг меҳнаткашлар оммаси асрлар мобайнида шафқатсиз эксплуатация қилиниб келди, бу ерда эрксиз оғир меҳнат, қашшоқлик, очарчилик, қийинчиликда яшаш меҳнаткашларнинг қисмати эди. Социал тенгсизлик аҳолининг юриш-туришида, кийим-кечагида, озиқ-овқатида айниқса яққол намоён бўлган. Шаҳарларда бойларнинг баланд деворлар билан ўралган дабдабали серҳашам уйлари билан бир қаторда кўпчилик меҳнаткаш омма яшайдиган пой-гувалакдан қурилган ойнасиз, туйнукли кулбалар қад кўтарган эди.

Совет ҳокимияти буларнинг ҳаммасига барҳам берди. У халққа эркин меҳнат қилиш ҳуқуқини бериб, меҳнатга ҳақ тўлашнинг энг ҳаққоний системасини ўрнатди. Меҳнаткаш аҳолини фаровонликка эриштирди. Совет кишиларининг фаровонлигини жиддий суратда ошириш йўли партия ва халқнинг ҳозирги кундаги фаолиятини белгилабгина қолмай, балки хўжалик тараққиётининг узоқ истиқболга мўлжалланган умумий ориентациясини ҳам белгилайди. Ўрток Л. И. Брежнев СССРнинг 50 йиллиги тўғрисидаги докладида: **«...Биз, коммунистлар ҳотиржам кишилар эмасмиз. Биз халқнинг турмушини яхшилаш учун, унинг бахт-саодати учун мумкин қадар кўпроқ иш қилишни истаймиз ва бу ишни иложи борича тезроқ бажаришни истаймиз»**, — деб қайд қилган эди.

Турмуш шароитини тубдан яхшилаб, моддий фаровонликни ҳар томонлама таъмин қилмагунча, ўтмиш сарқитларидан қутилиш мумкин эмас. Бунинг учун, даставвал, истеъмол ва жамғариш учун фойдаланиладиган миллий даромаднинг ўсиш суръатини ошириб бориш зарур, чунки у халқ фаровонлигини ифодаловчи энг умумлашган омил ва кўрсаткич ҳисобланади.

Ҳозирги вақтда мамлакатимизда моддий даромаднинг каттагина қисми совет кишиларининг моддий ва маданий эҳтиёжларини қондиришга сарфланмоқда. Совет халқининг реал даромадлари, уларни революциядан илгариги давр билан таққослаганда, ўрта ҳисобда ҳар бир ишловчига саноат ва қурилишда 8,3 марта, қишлоқ хўжалигида — қарийб 12 марта ошди.

Тўққизинчи беш йилликнинг тўрт йили мобайнида Ўзбекистоннинг миллий даромади 1970 йилга нисбатан беш йиллик план мўлжаллари бўйича 26 ўрнига 34 процент ўсди. Якунловчи йилда миллий даромад планда белгиланган 6,9 ўрнига 7,6 процент кўпаяди. Беш йиллик мобайнида ижтимоий истеъмол фондлари 40 процент ортиши керак. Беш йилликнинг тўрт йили мобайнида ижтимоий-истеъмол фондлари 35 процент ортди. Ана шу харажатларнинг ярмидан кўпроғи икки тармоққа — 4 миллиард 281 миллион сўм маориф ва маданий оқартув ишларига, бир миллиард 805 миллион сўм соғлиқни сақлаш ва физкультура ишларига сарфланди. 1970 йилда ижтимоий истеъмол фондлари ҳисобидан тўлов ва имтиёзлар аҳоли жон бошига 192 сўмни ташкил қилган бўлса, ўтган йили бу рақам 229 сўмга етди.

Келтирилган маълумотлар республикамиз меҳнаткашларининг фаровонлиги муттасил ошиб бораётганлигидан далолат беради.

Ҳозирги вақтда халқ фаровонлигини оширишнинг энг муҳим кўрсаткичларидан бири уй-жой қурилишининг кенг кўламда олиб борилишидир. Республикамиз уй-жой қурилиши кўлами жиҳатидан СССРда олдинги ўринлардан бирини эгаллаб турибди.

Шуниси характерлики, мамлакатимизда уй-жой қурилиши асосан давлат маблағлари ҳисобига амалга оширилмоқда. Уй-жой майдони эса ишчи ва хизматчилар иш ҳақи ҳамда уларнинг социал аҳволидан қатъий назар текин тақсимланади. Жаҳонда энг паст квартира ҳақи СССРдадир; ҳар квадрат метр уй-жой майдони учун 13 тийин тўланади. Квартира ҳақи коммунал хизматда 4-5 процентни ташкил қилади. Шу билан бирга, турар-жой фондини асраш ва ремонт қилиш харажатларининг деярли учдан икки қисмини давлат тўлайди. Энг тараққий қилган капиталистик мамлакатларда эса ана шу харажатларнинг ҳаммаси меҳнаткашлар гарданига тушади ва улар оила бюджетининг 25-30 процентини ташкил қилади.

Кишиларнинг турмуш даражаси моддий бойликлар миқдори билангина эмас, шунингдек улардан фойдалана билиш, кишилар маданиятининг ўсиш даражаси, уларнинг кундалик машғулотлари характери билан ҳам белгиланади.

ХАЛҚНИНГ турмуш маданияти ва моддий фаровонлиги ошганлигининг яна бир муҳим кўрсаткичи унинг санитария-даволаш соҳасида эришган ютуқларидир. Октябрь революцияси арафасида Туркистонда бир одамга медицина хизмати кўрсатиш учун йилига ўрта ҳисобда 14 тийин сарфланарди, холос. Аҳолиси 4 миллион кишидан ортиқ бўлган территорияда ҳар бирида 16 ўрин бўлган атиги 63 касалхона бор эди; 30 минг маҳаллий аҳолига бир врач тўғри келарди.

Мамлакатимизда Совет ҳокимиятининг дастлабки кунлариданоқ ҳамма жойда ҳамма учун баравар бепул медицина хизматининг жорий этилиши, халқ соғлиғини сақлашни ташкил қилишнинг тубдан яхшиланиши, унинг профилактик йўналиши, соғломлаштириш тадбирларининг кенг миқёсда амалга оширилиши ўтмишда кенг тарқалган социал-маиший касалликларнинг йўқ қилинишига, аҳоли орасида ўлимнинг кескин камайишига ва инсон умрининг янада узайишига олиб келди.

Масалан, Ўзбекистонда аҳоли орасида умуман ўлим революциядан олдинги даврдагидан тахминан 5 баравар, болалар ўлими 10 баравар камайди. Айни бир вақтда ўртача умр кўриш икки баравардан зиёд кўпайди. Бу — партия ва ҳукуматимизнинг меҳнаткашлар соғлиғи тўғрисида кун сайин кўрсатаётган жуда катта ғамхўрлигини ифодаловчи ёрқин далиллардан биридир.

Совет давлати соғлиқни сақлаш ишларига жуда катта маблағ ажратмоқда. Бу маблағлар йил сайин ортиб бормоқда. Чунончи, Советлар мамлакатининг ярим асрлик юбилейи арафасида шу мақсад учун Ўзбекистон ССР давлат бюджетидан ажратилган маблағлар 253,9 миллион сўмга етди, ҳолбуки бундай маблағлар 1913 йилда бутун Туркистонда атиги 56,2 минг сўмни ташкил қилган эди. Шу давр мобайнида даволаш муассасалари сони (госпиталлар бунга кирмайди) 20 баравардан кўп, касалхонада ўринлар (10 минг кишига ҳисоблаганда) 41 баравардан зиёд кўпайди. Агар 1913 йилда Туркистонда ҳамма ихтисос бўйича 139 врач бўлса, ҳозир эса республикамизнинг ўзида 24 мингдан ортиқ саломатлик посбони — врач ишлаб турибди.

Республика санаторийлар ва дам олиш уйларида меҳнаткашларни даволаш ва улар соғлиғини мустаҳкамлаш учун энг қулай шарт-шароитлар яратилишига катта аҳамият берилмоқда. Совет ҳокимияти йилларида кўпгина ажойиб климатологик ва бальнеологик курортлар, масалан Шоҳимардон, Чортоқ, Чимён, Қибрай ва бошқа санаторийлар пайдо бўлди. Буларда ҳар йили минг-минглаб меҳнаткашлар дам олиб даволанмоқда. Колхоз ва совхозларда ҳам кўплаб дам олиш уйлари қурилмоқда.

ТУРМУШ ўз характерига кўра анча қийинчилик билан ўзгаради ҳамда эски, ўз умрини яшаб бўлган томонларини узоқ сақлаб қолади. Коммунистик идеология принципларига зид бўлган ўтмиш сарқитлари бирданига йўқ бўлиб кетмайди. Гарчи кейинги вақтларда диннинг роли, унинг тарқалиши ва совет кишилари турмушига таъсири кескин пасайган бўлса-да, социологик тадқиқотлар республикамиз аҳолиси бир қисмининг кундалик ҳаётида ҳозиргача диний сарқитлар сақланиб келаётганлигини, бу нарса кўпроқ оилавий муносабатларда, урф-одатларда намоён бўлаётганини кўрсатади.

Меҳнаткашлар оммаси онгида марксча-ленинча илмий дунёқарашни қарор топтирмай туриб, социалистик турмушни ўтмиш сарқитларидан тўла халос қилиш мумкин эмас. Аҳоли барча қатламларини фан ва маданият ютуқларидан янада кўпроқ баҳраманд қилиш, уларда коммунистик ахлоқни шакллантириш йўли билангина турмушда ва оилавий муносабатларда тўла ўзгариш ясаш мумкин. Бинобарин, совет кишиларида материалистик дунёқарашни шакллантириш, юксак турмуш маданиятини, коммунистик ахлоқ принципларини жорий этиш энг муҳим вазифаларимиздан ҳисобланади.

Социалистик турмушни янада ривожлантириш ва такомиллаштиришда, коммунистик ахлоқ нормаларини В. И. Ленин ибораси билан айтганда «миллионларнинг урф-одатига» айлантиришда янги традициялар, урф-одатларни кенг пропаганда қилиш эскилик сарқитларини суриб чиқаришга олиб келиши билан бирга, муайян юридик ва бошқа давлат регуляторларининг бир қисмини ахлоқий регуляторлар билан алмаштиришга ҳам олиб келади. Социалистик турмуш тарзи норматив талабларининг бир қисмини доимий урф-одатга айлантириш ўз моҳиятига кўра, янги оилавий турмуш муносабатларини қарор топтиришнинг муҳим ва зарурий жиҳати бўлиб, турмуш, оила ва жамиятда юксак ахлоқий туйғуларнинг шаклланишига, умуман инсоннинг бутун маънавий қиёфасига катта таъсир кўрсатади.

Социалистик турмушни аста-секин коммунистик турмушга айлантириш совет кишиларининг моддий ва маданий эҳтиёжларини қондиришнинг ижтимоий формаларини янада ривожлантириш ва такомиллаштиришни, уларнинг ишлаб чиқаришдан ташқаридаги ҳаёти ва фаолиятини диний-маиший сарқитлардан тамомила озод ҳолда яна ҳам юқори поғонага кўтаришни тақозо этади. Яқинда Тошкентда бўлиб ўтган қишлоқ турмуш маданиятини яхшилаш масаласига бағишланган Бутуниттифоқ кенгаши бу олижаноб ишда муҳим тадбир бўлди.

КПСС XXIV съездининг совет кишилари моддий ва маданий эҳтиёжларини янада тўлароқ қондириш тўғрисидаги тарихий қарорларини муваффақиятли амалга ошириш маиший турмушни коммунистик тарзда қайта қуришнинг муҳим омилидир. Партия ва ҳукуматимиз «Ҳамма нарса инсон учун, инсон бахт саодати учун» деган программ шиорни баланд кўтариб, янги турмушнинг тўлиқ ғалабаси учун зарур шарт-шароитлар яратмоқда, иқтисодий ва социал тараққиётга зўр таъсир ўтказмоқда ва юксак инсонпарвар идеалларни амалга ошириш учун кенг йўл очиб бермоқда.

И. ЖАББОРОВ,
философия фанлари доктори, профессор.

ПАХТАЗОР ДАРҒАЛАРИ

Турсуной ОХУНОВА

Тошкент область, Чиноз районидаги Киров номли колхоз бригада бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ленин мукофотининг лауреати, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати.

Тўлан ДАДАЖОНОВ

Сирдарё область, Дўстлик районидаги Ленин номли совхоз механизатори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

Ойбаҳор МАРДОНОВА

Қашқадарё область, Қамаши районидаги Ленин номли колхоз аъзоси, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати.

Усенбой БОЛТАНИЕЗОВ

Қорақалпоғистон АССР, Кегайли районидаги «Халқобод» совхозининг бригада бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, СССР Олий Советининг депутати.

ЎРОҚ ВА БОЛҒА ИТТИФОҚИ

ЭСИМИЗДА. Бундан бир йил олдин КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари ўрток М. А. Суслов Тошкентда бўлганида Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллик юбилейига бағишланган тантанали мажлисда **«Деҳқонлар ўз ерининг чинакам хўжайини, бахтли ҳаёт ижодкори бўлиб қолдилар»** деб таъкидлаган эди. Бу бежиз эмас. Ўтмишда муҳтож ва ҳуқуқсиз бўлган ўзбек деҳқони бугун социалистик меҳнатчилар синфига айланди. Эндиликда у ўзининг ишончли иттифоқчиси ва таянчи, асосий бунёдкор куч — ишчилар синфи яратиб бераётган янги механизмларни, тракторларни, замонавий пахта териш машиналарини, экскаватор, насос, чигит экиш сеялкалари, минерал ўғит, химикат ва бошқа нарсаларни оқилона ишлатмоқда. Меҳнатда эришаётган тенгсиз ва ажойиб ютуқлари боиси ҳам шунда.

Мана республикада пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисидаги маълумотнинг якунловчи чизиғи остига эзгу рақам: «5 миллион тонна!» дея ёзиб қўйиш завқли дамлари етиб келди. Бунинг учун пахтакор деҳқонларимиз қанчадан-қанча меҳнат қилгани, ташаббус кўрсатгани, механизация, автоматика, электрлаштириш, ирригация-мелиорация системаларидан самарали фойдаланаётгани ҳеч кимга сир эмас. Уларнинг ўз ишига нечоғли меҳр-муҳаббат билан қарагани ҳаммага аён. Бундан ярим аср илгари бир йилда етиштирилгани 200 минг тонна пахта эди, бугунги пахтамиз 5 миллион тоннага етди. Илгари фақат қўлда терилган «оқ олтин»нинг салкам ярми машиналарда териб олиниши ёки кунига 160-170 минг тоннага пахта топширилиши мамлакатимиз пахтачилиги тарихида мислсиз ютуқдир. Бу беқиёс муваффақиятда биз, ишчиларнинг ҳам муносиб ҳиссамиз бор.

Республикамиз колхоз ва совхозларида қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини комплекс механизациялаш билан бирга химиялаш, ирригациянинг кенг миқёсда ривожлантирилиши қувонарли ҳолдир. Машиналаримиз қувватидан, минерал ўғитларнинг ҳар бир килограммидан самарали фойдаланаётган «пўлат от» капитанлари, омилкор деҳқонлар ютуғида ишлаб чиқараётган маҳсулотларимизнинг ишончли қўлларда эканлигини кўриб турибмиз. Масалан, бу йил терим мавсумида пахта далаларида 30 мингдан ортиқ «зангори кема» жавлон урди. Уларни Бобоқул Шовҳиев, Жиянқул Рустамов, Тўланбой Дадажонов сингари кўпгина моҳир механик-ҳайдовчиларимиз бошқардилар, машиналаримиз қудратини намойиш этдилар. Терим қизиган кунларда ҳар куни йиллик планнинг 5 проценти ҳажмида пахта топширилиши кимни қувонтирмайди дейсиз?

«Ташсельмаш», «Чирчиқсельмаш», Андижон машинасозлик заводлари, Олмалиқ химия комбинати, «Ташхимсельмаш» Фарғона азот ўғитлари заводи, Қўқон ва Самарқанд суперфосфат заводлари сингари корхоналарга ҳар йили деҳқонларимиздан кўплаб миннатдорчилик мактублари келиб турибди. Айниқса, қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш ва ҳар хил зараркунандаларга қарши курашда химиявий ҳимоя воситаларини такомиллаштириш катта самаралар беряпти. Ҳозирги кунда чигит экишдан тортиб, то ҳосилни йиғиб-териб олгунгача бўлган жараёнда химиявий воситалардан ва асбоб-ускуналардан кенг фойдаланилаётир. «Ташхимсельмаш» заводида тайёрланаётган «ОПХ-14» мосламали «ОВХ-14» чанглагич-пуркагич машиналари пахтачилик ва боғдорчиликда жуда қўл келмоқда. Бу машина СССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг биринчи даражали диплом ва олтин медалига сазовор бўлган.

Биз, ишчилар келгуси йилларда ҳам кўпдан-кўп мукаммал механизмлар, агрегатлар, турли хил ускуналар, пахта териш машиналари, дори сепиш ва чигит экиш аппаратлари ишлаб чиқараверамиз. Буларнинг ҳаммаси деҳқонларимиз оғирини енгил қилади. Бугунги зафарли кунларда қишлоқ хўжалик машиналаридан самарали фойдаланаётган, химиявий ўғитларни моҳирлик билан ишлатаётган, ишчилар синфи меҳнатини юзага чиқараётган бахтли ҳаёт ижодкорлари — пахтакор деҳқонларимизни чин қалбдан табриклаймиз. Уларнинг жасорат тўла меҳнатига тасанно!

Р. АҲМЕДОВ,
«Чирчиқсельмаш» заводининг Октябрь революцияси орденли слесари.

К. ТУРДИЕВ.
Андижон машинасозлик заводининг моделчиси, шаҳар Советининг депутати.

О. МУҚИМЖОНОВ,
«Ташхимсельмаш» заводининг йиғувчи слесари.

ИЛҲОМБАХШ КУЧ

Дўстингнинг шодлиги — сенинг шодлигинг. Дўстинг қийналса, сен қайғурасан. Меҳнатни ҳам, роҳатни ҳам баҳам кўриш совет кишисининг гўзал фазилати бўлиб қолган. Хусусан ўзбек ва туркман халқлари ўртасидаги дўстликнинг тарихи қадимий, илдизи чуқур. Бу дўстлик Советлар замонасида янгича мазмун, баркамоллик касб этди, илҳомбахш куч бўлиб қолди.

Мана, бугун қардош Туркманистонда ҳам шодиёна. Серқуёш Ўзбекистондан олинган хушхабар Ашхобод ва Марида ҳам, Чоржўй ва Тошовузда ҳам, хуллас туркман элининг ҳамма ерида шод-хуррамлик уйғотди. Ўзбекистоннинг эл хазинасига тўккан 5 миллион тонна «оқ олтин»и партиямизнинг тарихий XXV съездига муносиб совғадир. Бу катта ғалаба бизнинг дилимизга қувонч ва ғурур бағишламоқда. Чунки, бунда анъанага айланган қардошлик мусобақасининг ҳаётбахш кучи ўз ифодасини топгандир.

Туркманистоннинг Тошовуз области — Хоразм билан, Тахта райони — Қўшкўпир райони билан, бизнинг колхозимиз эса шу районга қарашли Охунбобоев номли колхоз билан чегарадош ва мусобақадош. Долзарб кунларда ўтказилган ўзаро текширишлар, тажриба алмашувлар мўл ҳосил етиштиришда катта роль ўйнамоқда.

Хўжалигимиз Тахта районида олдингилар қаторида марраға етиб, социалистик мажбуриятни ортиғи билан бажарди. Эллик центнерли довон эгалланди. Мусобақадош Охунбобоев номли колхоз Қўшкўпир районидагина эмас, областда ҳам мўл ҳосил етиштиришда довруқ қозонди. Ота Суюнов, Қақиш Пириев бошлиқ бригадалар ўзаро мусобақалашиб, баракали хирмон кўтардилар.

Биз қардош Ўзбекистон пахтакорларини улкан зафар билан қутлаб, уларга: парвозингиз янада юксак бўлсин, дўстлар! деймиз.

Худик МУРОДОВ,
Туркманистон ССР, Тошовуз область, Тахта районидаги Куйбишев номли колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ИШЧИЛАР ЮТУҒИ

Сирдарё шаҳар матлубот жамиятига қарашли нон комбинати коллективи маҳсулот ишлаб чиқаришнинг барча тури бўйича беш йиллик топшириқларни адо этди. Беш йил давомида кўзда тутилганидан 119 тонна кўп нон маҳсулотлари тайёрланиб, пландан ташқари 56,3 минг сўмлик фойда олинди. А. Седих, Ф. Дадаев, М. Юсупов, М. Алланазаров, М. Қаюмова сингари кўплаб нонпазлар корхона эришган ютуққа баракали ҳисса қўшдилар.

Комбинат коллективи ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, партиямиз XXV съезди шарафига янги мажбурият олди. Йил охиригача планга қўшимча яна 400 тонна нон-булка маҳсулотлари ишлаб чиқарилади.

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

1975 йилда пахта тайёрлаш халқ хўжалик планини муддатидан илгари бажарганлиги учун қуйидаги район республика «Ҳурмат тахтаси»га ёзилсин:

Қашқадарё областидаги **Китоб райони** (район партия комитетининг секретари ўрток **Чориев**, район ижроия комитетининг раиси ўрток **Мансуров**, район ижроия комитети қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўрток **Тўраев**, «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси ўрток **Утешев**, район суғориш системалари бошқармасининг бошлиғи ўрток **Кенжаев**, район комсомол комитетининг секретари ўрток **Неъматов**).

Олтин қўллар яратган «оқ олтин» тоғлари. А. Тўраев фотоси.

ПЛАНДАН ТАШҚАРИ ПАХТА

Қашқадарё областидаги Китоб районининг қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари КПСС XXV съезди шарафига зарбдор меҳнат вахтасида туриб ва тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йили мажбуриятларини бажариш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб, пахта тайёрлаш халқ хўжалик планини муддатидан илгари, 27 ноябрда бажардилар.

Район пахтакорлари бу йил тайёрлов пунктларига 29 минг тоннадан зиёд пахта етказиб бердилар. Ҳосилнинг 90 проценти биринчи сортларга қабул қилинди. Район хўжаликлари пахта тайёрлаш беш йиллик халқ хўжалик планини 109,7 процент бажардилар. Пахта териш ва топшириш давом этмоқда.

Китоб райони далаларининг меҳнатчилари қолган пахта ҳосилини қисқа муддатларда ва нест-нобуд қилмай йиғиштириб олишга, келгуси йил ҳосили учун агротехника тадбирлари комплексини ўз вақтида бажаришга, чорва қишловини уюшқоқлик билан ўтказишга аҳду паймон қилишган.

ЧИНАКАМ МАРДЛИК

— Беш миллион тонна Ўзбекистон «оқ олтин»и тайёр!

Бу хушхабар қалбларимизни нақадар тўлқинлантириб юборганини сўз билан ифодалаб бериш қийин. Ахир бу зафар, бу ғалаба биргина пахтакорларнинг эмас, балки республикамиздаги барча ишчиларнинг, студентларнинг, зиёлиларнинг, хуллас, барчанинг ҳам тантанасидир.

Биз, машинасозлар Ўзбекистонимизнинг ҳар бир гражданини қатори ўзимизни пахтакор ҳисоблаймиз. Ўз фаолиятимизда олтин қўлли пахтакорларимизнинг оғирини енгил қиладиган қулай ва сифатли «зангори кема»лар ҳамда эҳтиёт қисмлар тайёрлаб бериш учун изланамиз, меҳнат қиламиз.

Корхонамиз ишчилари ва хизматчилари тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йилида чинакамига шижоат кўрсатиб ишламоқдалар. Орденли заводимиз коллективи бу йил мамлакатимизнинг пахтакор хўжаликларига пландагидан 300 та кўп, яъни 7600 та серунум пахта териш машинаси етказиб бериш мажбуриятини олган эди. Бу юксак мажбуриятни шараф билан адо этмоқдамиз. Ингичка толали «оқ олтин» ижодкорлари учун эса 500 та агрегатни мўлжалдагидан бир ой илгари жўнатиб, катта муваффақиятга эришдик.

— Улкан ғалабангиз муборак бўлсин, азиз пахтакорлар!

Бурхон ИДРИСХЎЖАЕВ,
«Ташсельмаш» заводининг ишчиси, коммунистик меҳнат зарбдори.

ПУБЛИЦИСТИКА

ҲАР ТОЛАСИ — ДУР ДОНАСИ

Оппоқ сочли кўҳна олам, кумуш сочли муҳтарам онам билан юзма-юз турибдилар. Ўртада — Олтин сочли, нурли далам. Серпеъмат дастурхондай тўшалган уч кўҳна дунё, уч нурли олам. уч мумтоз юракда ҳадсиз туғён, хадсиз ҳаяжон. Бу кўҳна олам борки, оқ пахта ардоқда. Оналар унинг ушоғини ҳам ерга ташламайдилар, кўзга суртадилар. Кумуш сочли оналар ҳаяжонда, негаки олтин далаларда олтин чаноқлар — қор остида. Демакки, ризқу рўз далаларда, қор остида. Келинчаклар беором... Негаки, пахтанинг ҳар толаси — дур донаси. Келинчаклар кўксини безагувчи дурлар донаси далада ҳали. Шоир, қалам аҳли — беором. Негаки, қўшиқ, ғазал, ашъор далаларда ҳали.

Кўҳна олам ,беҳудуд далам беором букун. Негаки, хазиналар сандиғи далада ҳали. Тонгнинг обиравон нурлари, қуёш беором. Негаки, меҳнаткаш инсон, нурларни кафтида ардоқловчи заҳматкаш, заршунос одам далада ҳали. Далам беором.. Қалам беором, демакки қалб беором. «Оқ олтин» эҳромларининг басти тикланиб бораяпти, кун сайин, соат сайин. Лекин бу эҳромларнинг зинапоялари даладан, эгатлардан бошланади. Ҳали эгатларда чаноқлар, чаноқларда эса чиноқ пахталар. Худди ғазалнинг бир байти, бир вазни, бир туроғи далада қолгандай. Қўшиқнинг бир пардаси, бир авжи далаларда қолгандай. Бобо йўлга чиққан-у қўлидаги хассаси далада қолгандай. Буви каштага ўтирган-у, кўз ойнаги далада қолгандай. Келинчакнинг қирқ кокили ўрилгану, пилиги далада қолгандай. Ҳовли кифтига оқшом қўнди. Она гўдагини бахт беланчагига ётқизди. Лекин алласи далада қолгандай. Шоир қалам ушлаб, қоғозга нигоҳ қадаган, лекин шеър қийноғи эзмоқда уни. Илҳоми далада қолгандай. Ҳа, далаларда илҳом, далаларда қўшиқларнинг оҳанги, далаларда сурур, ғурур. Улар ўша сўнгги чаноқларда, сўнгги чиноқларда. Наинки, шоир, бобо, буви, келинчак беором. Бутун халқ беором. Чунки, халқ бойлиги, халқ мулки далада ҳали. Чаноқдаги бир кило пахта — 1 пуд ғалла ахир. Ҳар грамм пахта — партиямизнинг сиёсати. Ҳар грамм пахта — сурур, ғурур. Буолма Жўраева, Лидия Казанцевалар дастгоҳлар қошида хаёл оғушидадир. 1978 йил ҳисобига ишлаб, меҳнат зафарларини қўлга киритаётган, яратувчилик қудрати билан бутун мамлакатни қойил қолдираётган бу танти аёлларга ҳам пахта толалари керак. Пахтанинг сўнгги толалари далада ҳали. Овул, қишлоқларимизда беоромлик. Қўшнилар даврасида гапу-гаштаклар бошланмаган, негаки, дастурхонлар неъмати, давралардаги ўтли баҳсларнинг жонли мавзуси далада ҳали. Охори тўкилмаган хон атласлар таҳмонда ҳали. Чунки ҳосил ҳали далаларда. Ҳосил тўйи бошланмаган. Бобо деҳқон ўзи яратган мўъжизага ўзи сиғинмоқни давом эттирмоқда.

Она ерга таъзим! Нега ерга таъзим қилмасин. Бобо деҳқон хирмонларини чош этар экан, бу хирмонларга бўй бериб сайқаллаган, охорлаган шу она ер, саҳий ер-ку! Деҳқон меҳнат билан, реза-реза тер билан забт этган қўриқда меҳнат фронти давом этаяпти. Деҳқонга кўмак, деҳқонга мадад даркор. Ҳар сония, ҳар дақиқа саноқли. Бир грамм пахта — менинг наздимда пахтагина эмас, у катта минбар. У узоқни яқин қилувчи қудрат. У бегонани дўст айлагувчи мўъжиза. «Оқ олтин» ва ипак водийнинг шон-шуҳрати у. Бўйи-басти Помирдан ҳам юксак «оқ олтин» эҳромларининг тамал тоши у. Ана шундай буюк қояларни граммлардан тиклаётган азиз пахтакорим! Заршунос Турсуной опам, Оминахон синглим, Шаҳрихон дугонам! Бардам бўлинг, сизларнинг ёнингизда, сафингиздамиз. Сизлар игналар билан қазиб-қазиб яратаётган дунёни кимёни нобуд этмай, биргалашиб териб оламиз. Сизлар заҳматлар зуволасидан ясаган бойликни биргалашиб асраб оламиз. Сизлар етиштирган кимёни нес-нобуд қилмоқ — инсоннинг энг азиз туйғуларини эъзоз эта билмай оёқ ости қилмоқ билан баробардир. Бизлар сизлар билан ёнма-ён тонгларни уйқудан уйғотурмиз. Далалар замзамасини бирга тинглаб, ҳосил нуқраларини бирга кафтимизга йиғамиз.

Далалар... эрта баҳор муҳаббат дафтарига ўхшайди. Ёз эса ўтли баёзга. Куз палласида далалар гўё ҳаяжон, сурур, серёғду бир оламга айланади. Бу — ўша бир чигитнинг қудрати ,меҳнатнинг заҳматидан яралган оламдир. Бир чигитдан яралган бу оламда мен буюк меҳнат соҳибларини учратаман. Улар шу буюк оламнинг яратувчилари, қаҳрамонлари. Мана, қуёш балқий-балқий уфқ гардишига ўрнашди. Тонг қушлари увушган патларини тараб, дала-тузлардаги дарахтларга қўнди. Далаларда ҳаёт наҳри тўлқинланиб турибди. Дала қўшиқлари тингани йўқ ҳали. Далада, эгатлар орасида қизил дуррали қизларнинг чиройли басти кўзга ташланади. Кумуш кузнинг кўксида дунё, табиат яшариб кетгандай кўзга ташланади. Эгатларни оралаб келаётган Бўз барноси Оминахонни учратиб қолдим. Мен куни кеча уни қўлида илк бор очилган оппоқ пахтани чеккасига тақиб девқомат «зангори кемаси» рулини тутганини, сўнгроқ пахта хирмонларини чош айлаганини кўрган эдим. Букун эса қизнинг қўлида сўнгги чаноқ, сўнгги кўсакларнинг сўнгги дур доналари.

Ҳа, сўнгги чаноқларда эмасми Оминахон кўзлаган сарбаланд қояларнинг энг сўнгги зинапоялари. Сўнгги чаноқлар — унинг учун табассум, кулгу. Сўнгги чаноқларда унинг серғулу кўнглига ором бермаётган туйғулар, далалар қўшиғининг оҳанглари. Сўнгги чаноқлар қизнинг сирли олами, ғайрати ва вадайи вафосига муҳр бўлгуси меъзон. Наздимда, қиз сўнгги чаноқни эмас, эл-юрт ишончини, она юрт ишончини ўз кафтида тутиб турар эди ҳозир. Наздимда, бу сўнгги чаноққа беш миллионларнинг энг сўнгги рақамлари, пахтакорнинг залворли қадамлари жо бўлгандай. Наздимда, бу сўнгги чаноқларда Оминахоннинг, Турсунойнинг Зубайдахонлар, Саодатхонларнинг XXV съезд минбаридан айтмоқчи бўлган оташли сўзларининг урғуси яширингандай. Ҳа, шундай. «Оқ олтин»имизнинг ҳар толаси — дур донасига тенг. Оромини, меҳрини, яратувчилик қудратини далаларга бахш айлаётган қизлар ,оналар, келинчаклар, барно-ю, барчинлар далада ҳали.

Оналар деганда ҳамиша тонналар ёдимга келади. Зеро, тонналарни бунёд этаётганлар ҳам оналардир.

Агар аёл ширин орзуларини ширин умидларини сўзламаса, ҳосил бу қадар улуғвор бўлмас эди. Агар оналар қайноқ меҳрини, ўтли нигоҳлар сеҳрини бахш айламаса далаларда меҳнат палласи бундайин қайноқ, сертўлқин бўлмас эди. Агар аёл чўнг бардошини, иродасини бахш айламаса, ҳосил эҳромлари бу қадар чўнг, сервиқор бўлмас эди. Агар келинчаклар лутф ила минг бор эгатларга таъзим айламаса, ниҳоллар бу қадар сершона бўлмас эди. Оналар нималарга қодир эмас асли! Оламни меҳр машъали билан ёритаолган оналар, она ер неъматини ҳам эъзозлашга қодир. Бу салоҳиятни бизга давр, замона берди ахир. Бу қудратни бизга партиямиз берди ахир. Партиямизнинг XXV съезди яқинлашиб келаяпти. Бу қутлуғ айёмга муносиб туҳфа — 5 миллион тонна пахтани Ватанга армуғон этган эканмиз бу улуғ жасорат, бу битмас-туганмас қаҳрамонликнинг буюк самараси.

Саъдий айтган эди: Сочлар толаси заиф, лекин бирлашган чоғи пўлатдан ҳам мустаҳкам. Бирлашиб, қўлни-қўлга бериб мана шу 5 миллион тонналик олтин тоғни барпо этдик! Бу инсон қудратининг мўъжизаси.

Эътибор ОХУНОВА.

КОММУНИСТЛАР

Бу кишиларни турли вазиятларда учратганман. Дастлаб эрта кўкламда кўришган эдик. Ушанда чигит эндигина экиб бўлинганди. Лекин баҳор қуруқ келиб, тупроқ намига уруғни ундириб олиш имкони бўлмади. Устига-устак кутилмаганда ёққан ёмғир тупроқ юзасини қатқалоқ қилиб юборди. Биз 4-бўлимнинг далаларини айланиб юрганимизда бригадир Иброҳим Шомуродовни катта ташвишда кўрдик.

— Чигит чириб кетаяпти, — деди у бўғилиб. — Нафас ололмаяпти.

Ушанда туни билан чизеллар ишга солинди. Тунги шабнамда бўшашган қатқалоқ юмшаб, кўп ўтмай ер бетида яшил ниҳоллар кўзга ташланди. Шомуродовнинг қувончларини бир кўрсангиз эди ўша кезлар.

Кейин ёз чилласида яна учрашдик. Ҳар литр сув ҳисобда эди. Ниҳоллар беҳол. Ғўзанинг ҳолатини кўриб, пахтакор ташвишга тушган палла. Бўлим бошқарувчиси Эгамберди Ботиров ғўза қатор ораларига маҳаллий ўғит солишни таклиф қилди.

— Тупроқ серғўнг бўлса, намни яхши сақлайди, — деди коммунист ҳамкасбларига. — Бунинг кафи эса маълум: ғўза оз намдан узоқроқ муддат манфаат кўради.

Ишни шу тарика ташкил этишди. Ғўза қатор ораларига ҳовучлаб, этаклаб маҳаллий ўғит сепилган вақтлар бўлди. Механизаторлардан Назар Норбоев, Омон Жўраев, Салоҳиддин Саидқулов, Ҳамза Шарипов сингари коммунистлар чопиқ агрегатларини қайта созлаб, культивацияни имкони бўлганича кенгроқ, чуқурроқ ўтказишга ҳаракат қилишди.

Бу йилги ёз ёш механизатор Ғайратжон Эсонқулов ҳаётида айниқса унутилмас бўлиб қолди. Ёз чилласида ғўзага ишлов бериш айни қизиган бир пайтда уни КПСС аъзолигига кандидатликка қабул қилишди. Район партия комитетининг бюросида Эсонқулов: «Бу мавсумда 250 тонна «оқ олтин» тераман», — деб ваъда берди.

Коммунист ўз сўзининг устидан чиқиш учун қимматли дақиқалардан юксак унум билан фойдаланаётган кезларда ҳам учрашдик. Сентябрнинг ўрталари эди ўшанда. Кенг пайкалда «зангори кема»лар бир меъёрда ишлатилмоқда эди. Коммунистлар теримни группа усулида ташкил этиб, дастлабки кунларданоқ юксак унумга эриша бошладилар.

— Кеча Эсонқулов 11 тонна пахта терди, — деди бригада бошлиғи Анвар Норқулов совхоз партия комитетининг секретари Сулаймон Иброҳимовга қараб.

Унинг бу сўзларидан ифтихор оҳангларини сезиб олиш қийин эмасди. Аслини олганда, бригадир Эсонқуловнинг муваффақиятларидан фахрланишга ҳақли ҳам эди. Чунки уни кандидатликка қабул қилишган партия йиғилишида даставвал худди шу Норқуловнинг тавсияномаси ўқилган. Ўша-ўша коммунист шогирдининг ҳар бир хатти-ҳаракатини кузатиб боради. Камчиликларини тўғрилайди.

Коммунист Эшонқул Хатамов пахта учун кураш жонкуярларидан. Бахмалдан келиб, чўлда олтин ундираётган бу йигит ҳозирда совхознинг йирик бўлимларидан бирида партия ташкилотининг секретари. Бўлим коммунистлари бу йил 468 гектар ернинг ҳар гектаридан 37 центнердан пахта ундириш учун курашишди. Терим авжи қизиган кунлари планнинг 8-10 проценти миқдорида ҳосил топширилди.

Республика хирмонларига 5 миллион тоннадан зиёд «оқ олтин» уйилди. Шундан 14 минг 500 тоннаси Ильич районидаги «Правда» совхози коммунистларининг жонбозлиги туфайли етиштирилди.

Ж. САЪДУЛЛАЕВ.

ҒОЛИБЛИК ИФТИХОРИ

Халқимизнинг бу йил пахта далаларида олиб борган чинакам қаҳрамонона курашини, мислсиз зўр ғайрат ва шижоатини жаҳонга ифтихор билан кўрсатсак арзийди. Беш миллион тонналик «оқ олтин» тоғи йил давомида қандай қийинчиликлар билан етиштирилгани ҳаммамизнинг кўз олдимизда гавдаланиб турибди. Ёз бўйи давом этган сув танқислиги, ёз жазирамасининг аксига олгандек қаттиқ келганлиги, куздаги аёвсиз қор-ёмғир ва шулаонинг ҳаммасидан келиб чиққан қийинчиликлар бирма-бир енгиб ўтилди. Юксак уюшқоқлик, жипслик ишнинг яхши ташкил қилинганлиги ўз самарасини кўрсатди.

Бу йилги пахта тоғларининг энг юксак чўққисига ғалаба байроғи қадалди!

Граммлардан йиғилган беш миллион тоннанинг ҳар бир толасида пахтакорнинг олтин қўлларидан ўтган гўзаллик ва иликлик бор. Ҳар бир тола пахтамизда ҳашарга чиққан ишчи-хизматчилар, студент ва ўқувчилар, олим ва санъаткорларнинг қалб ҳарорати ҳам мавжуд. Шунинг учун бугунги улкан зафардан ҳаммамиз астойдил қувонмоқдамиз. Қалбларимизда голиблик ифтихори мавж уриб турибди. Бугунги зафар халқимизнинг қудратини ва ўз кучига ишончини янада оширади.

Пиримқул ҚОДИРОВ, ёзувчи.

НУРАФШОН МАРРА

Дунёдаги етти хазинанинг бири пахта дейишади. Ана шу муқаддас хазинамиз — «оқ олтин»нинг не-не машаққатлар билан дунёга келишини, уни етиштириш учун деҳқонларимиз қанчадан-қанча меҳнат сарф қилишларини ҳаммамиз биламиз.

Мана, бугун пахтакорларимизнинг юзи ёруғ! Лафзи ҳалол деҳқонларимиз Ватанга, партияга берган сўзларининг устидан чиқишди. Пахтамиз беш миллион тоннага етди!.. Бу улкан хирмонда серқуёш диёримиздаги ҳар бир кишининг муносиб ҳиссаси бор. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг йиғим-терим бошланиши арафасидаги чақириғига жавобан республикамизнинг барча идеология ходимлари, жумладан, биз санъаткорлар ҳам беш миллион тонналик «оқ олтин» тоғини яратиш йўлида меҳнат қилаётган азамат пахтакорларимизга хизмат кўрсатиш учун енг шимариб, белни маҳкам боғлаб далага отландик. Деҳқонларимизни хушнуд этдик, уларга ҳамдам ва ҳамдард бўлдик. «Оқ олтин»ни мисқоллаб, бир грамминн ҳам нест-нобуд қилмай, нондек ардоқлаб, йиғиб-териб олишда қатнашдик. Ахир граммлари кимёга тенг бўлган Ўзбекистон «оқ олтин»га бутун мамлакат кўз тикаётган шундай оғир дамларда пахтазорга чиқмай бўлармиди?!

Муқаддас маррага етган шу дамларда пахтакорларимиз ҳар қанча фахрлансалар камлик қилади! Уларга ҳаммамиз таъзим қиламиз, ғалаба билан муборакбод этамиз.

Шукур БУРХОНОВ, СССР халқ артисти.

ПАХТАЗОР ДАРҒАЛАРИ

Аҳмаджон ОДИЛОВ

Наманган область, Поп районидаги Ленин номли совхоз директори, СССР Олий Советининг депутати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

Жиннқул РУСТАМОВ

Сурхондарё область, Шеробод районидаги Будённий номли совхоз механизатори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

Бобошер ШОВҚИЕВ

Самарқанд область, Пахтачи районидаги Калинин номли колхоз механизатори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, СССР Олий Советининг депутати.

Муяссар БАРНОЕВА

Бухоро область, Ромитан районидаги «Октябрь 50 йиллиги» совхозининг бўлим бошқарувчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

Обиджон АКБАРОВ

Андижон область, Комсомолобод районидаги «Комсомол» совхозининг бригада бошлиғи, СССР Олий Советининг депутати.

Энвер АЛИЕВ

Тошкент область, Қуйи Чирчиқ районидаги «Ўзбекистон ССР 5 йиллиги» совхозининг механизатори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, СССР Олий Советининг депутати.

ЖАСОРАТ

Орзиқиб кутилган беш миллион тонналик улкан хирмон бунёд этилди. Бу маррага етиб келгунча азамат деҳқонларимиз мардонавор меҳнат қилишди. Чунки, бу йил сув танқислиги, айниқса, сезилди.

Маълумки, пахта қуёш, сув ва меҳнат фарзанди ҳисобланади. Фан ва техниканинг илғор ютуқларини омилкорлик билан ишлаб чиқаришга жорий этган азамат пахтакорларимиз ердан дур ундиришди. Сувдан ниҳоятда тежаб-тергаб фойдаланилди. Артезиан қудуқларининг суви ҳам пахтакорлар измида бўлди.

Пахта йиғим-терими мавсумида мактаб ўқувчиси-ю, ўрта ва олий ўқув юртларининг талабалари, илмий ташкилотларнинг ходимлари ҳам пахтакорлар билан ёнма-ён туриб меҳнат қилдилар. Бу йилги пахта мавсуми ишчи ва деҳқон бузилмас иттифоқининг, Урок ва Болға дўстлигининг ёрқин тантанасига айланиб кетди. Бу йил совуқ анча эрта тушди. Кетма-кетига қор ёғди. Аммо, бу тадбиркорлик ва омилкорлик билан, юксак интизом ва уюшқоқлик билан иш олиб боришга ўрганиб қолган колхозчи деҳқонларимизни, совхоз ишчиларини асло шошириб қўйгани йўқ. Бизда ҳамиша шундай бўлади. Мамлакатимиз ва халқимиз олдида у ёки бу муаммо пайдо бўлса, жонажон партиямиз уни қандай қилиб ҳал қилиш йўлларини кўрсатиб беради. Ҳамма бир тан-бир жон бўлиб меҳнат қилиб, ҳар қандай қийинчиликни енгишга отланади. Буни бизга жонажон партиямиз ўргатган.

Ҳайратланмай бўладими ахир? Ҳозирги кунда етиштирилаётган пахтамизни ўтмишга асло қиёс қилиб бўлмайди. Чунки орада осмон билан ерча фарқ бор.

Пахта шундай бир бебаҳо хазинаки, шунинг учун ҳам халқимиз уни ниҳоятда ардоқлаб, унинг ҳар толасини тиллага тенг деб қарайди. Фақат шуни айтиш кифояки, бу ноёб хом ашёдан мингдан ошиқ маҳсулот олинади.

Партия ва ҳукуматимизнинг оталарча ғамхўрлиги туфайли эндиликда серқуёш Ўзбекистон пахта етиштиришнинг ялпи маҳсулоти бўйича ҳам, ҳосилдорлик жиҳатидан ҳам жаҳонда биринчи ўринга чиқиб олди.

Бугунги шодиёна кунда осмонўпар «оқ олтин» тоғларини бунёд этган пахтакорларимизга офаринлар айтамиз. Келгуси йилнинг мўл ҳосили учун мустаҳкам замин яратишингизда сизларга муваффақиятлар тилаймиз. Пахта «тоғ»лари кўкка бўй чўзаверсин!

Академик Обид СОДИҚОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

Ёлқин ТУРАҚУЛОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг ҳақиқий аъзоси, Ленин мукофоти лауреати.

Иброҳим ҲАМРАБОЕВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг ҳақиқий аъзоси, Ленин мукофоти лауреати.

БАЛЛИ, ҲАШАРЧИЛАР

Қўрқоқ отланганда, ботир қайтганда мақтанади деган доно мақол бор. Шаҳарлик биродарларимиз умумхалқ ҳашаридан катта ғалаба билан қайтдилар. Бу йилги шароитда республиканинг 5 миллион тонналик «оқ олтин» хирмонини яратишда шаҳарлик ҳашарчи-дўстларимиз, ғайратли студентлар ва турли касб эгалари деҳқонга катта мададкор бўлдилар. Бугунги зафар ғалабасида уларнинг катта ҳиссаси борлигидан беҳад миннатдормиз. Ватанпарвар ҳашарчилар республиканинг улкан хирмони учун бўлган умумхалқ курашида жасорат намуналарини кўрсатдилар. Қишлоқ меҳнаткашлари шаҳарлик биродарларнинг беминнат ёрдамини юксак қадрлайдилар. Бизнинг совхозимиз далаларида ҳам Тошкентдаги алоқа-электротехника институтининг коллективи «оқ олтин»нинг сўнгги граммларигача нес-нобуд қилмай йиғиб-териб олишда деҳқонларимизга астойдил кўмаклашдилар. Институт ректори С. Н. Колесов ва пахта штабининг бошлиғи М. Зоҳидов ўртоқлар раҳбарлигида ҳар бир студент чуқур ватанпарварлик руҳида меҳнат қилиб, эл хирмонига муносиб ҳисса қўшдилар.

Тошкент шаҳрининг Ленин, Фрунзе, Октябрь, Ҳамза, Куйбишев, Собир Раҳимов, Чилонзор, Киров районларининг пахтакорга беминнат ёрдамга отланган ватанпарвар ҳашарчилари Сирдарё ва Жиззах областларининг «оқ олтин» далаларида деҳқонлар билан ёнма-ён туриб меҳнат қилдилар. Ўроқ ва Болға дўстлигининг тантанаси бепоён пахтазорларда, меҳнат ва ҳамкорлик кўригида яққол кўзга ташланиб турди. Тошкент Давлат Университети, Тошкент медицина, халқ хўжалиги, автомобиль ва йўллар қурилиши, Абу Райҳон Беруний номидаги политехника, Низомий номидаги педагогика институтлари ва бошқа кўпгина олий ва ўрта махсус ўқув юртларининг кўп минг кишилик коллективи умумхалқ ҳашарининг олдинги сафларида бордилар. Мирзачўлнинг асосан қўриқ районларида меҳнат қилган ҳашарчиларнинг ватанпарварлик ташаббуси Жиззах ва Сирдарё областлари меҳнаткашлари ўртасида кенг таралиб турди. Ҳар икки областнинг пахта хирмонига ҳашарчилар юз минг тоннадан ортиқ дурдона тўкдилар.

Ҳашарчи дўстларнинг беминнат ёрдами туфайли бизнинг Сирдарё областимиз пахта хирмони бугунга қадар 315 минг тоннага етди. Районимиз она-Ватанга салкам 50 минг тонна, совхозимиз эса 3 минг тонна «оқ олтин» армуғон қилдилар. Шу нарса айниқса қувончлики, шаҳарлик ҳашарчилар ҳосилнинг сўнгги граммларигача нес-нобуд қилмай йиғиб-териб олиш ва республиканинг улкан хирмонига мумкин қадар салмоқли ҳисса қўшиш учун астойдил интилдилар.

1961 йилда Мирзачўл қўйнида дастлабки ўзлаштирилган хўжаликлардан бири генерал Узоқов номи билан аталади. Янги хўжалик дастлабки йилда 400 гектар майдонга чигит экиб, биринчи кузда гектаридан 6 центнердан ҳосил олишни планлаштирган эди. Ҳа, 6 центнер! Лекин шу маррани ҳам эгаллаш имкони бўлмаганди ўшанда. Гектаридан 4 центнер атрофида ҳосил йиғиб олинди. Бир центнер пахтанинг таннархи 90 сўмга тўғри келганди. Мирзачўлни ўзлаштириш тарихида ҳеч бир хўжаликда бундай оғир иқтисодий қийинчиликка дуч келинмаган эди. Мана шундан буён саноқли йиллар ўтди. Келгуси йил Мирзачўлнинг шонли 20 йиллик байрамини нишонлашга кенг тайёргарлик кўрмоқдамиз. Сўнгги 20 йил ичида Мирзачўл таниб бўлмас даражада ўзгариб кетди. Бу ерда эндиликда йилига минг-минг тонналаб пахта ҳосили олинмоқда. Мирзачўлнинг дастлабки хўжаликларидан бири бўлган бизнинг совхозимиз ҳам порлоқ истиқбол йўлига ўтди. Эндиликда пахта майдонларимиз йил сайин кенгайиб, ҳосилдорлик сезиларли даражада ошиб бормоқда. Механизациянинг шарофати билан пахта таннархи ҳам йил сайин арзонлашмоқда. Шу йилнинг ўзида 70 процент ҳосил «зангори кема»ларда териб олинди. Буларнинг ҳаммасида Ўроқ ва Болға дўстлигининг катта рамзи бор. Деҳқоннинг серташвиш кунларида шаҳарлик биродарларимиз қараб туришгани йўқ. Улар қалб даъвати ва юрак амри билан қишлоқ меҳнаткашларига ёрдамга отланмоқдалар. Бугунги зафар кунимизда мард ва ватанпарвар шаҳарлик ҳашарчиларга қўлимизни кўксимизга қўйиб таъзим қиламиз! Минг раҳмат, ҳашарчилар!

Н. ЭРНАЗАРОВ,
Сирдарё область, Ильич районидаги Генерал Узоқов номли 4-қўриқ совхоз директори.

Сирдарё область Боёвут районидаги 1-«Боёвут» совхозининг механизатори Абдусамат Саидмуродов ўттиз йилдан буён ҳормай-толмай меҳнат қилмоқда. У яқинда СССР Давлат мукофотини олишга сазовор бўлди. Суратда: А. Саидмуродов.

А. Горюнин фотоси. (ЎзТАГ).

ДЕҲҚОН БЎЛСАНГ, ШУДГОР ҚИЛ!

Республика областларида кузги шудгорлашнинг бориши тўғрисида 1975 йил 29 ноябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — областлар, иккинчи стун — ҳайдалган майдон (минг гектар ҳисобида); учинчи стун — планнинг бажарилиш проценти.

Тошкент	202,8	85,9
Хоразм	12,3	82,0
Андижон	123,9	67,7
Жиззах	93,6	62,8
Сирдарё	99,4	61,7
Фарғона	74,9	52,0
Наманган	62,5	42,8
ҚҚАССР	21,4	30,6
Самарқанд	59,3	27,3
Бухоро	27,6	13,7
Сурхондарё	13,0	8,3
Қашқадарё	7,9	4,4
Республика бўйича:	798,6	43,0

ЎЗБЕКИСТОН, СЕНИ ШАРАФЛАЙМАН!

Смоленск шаҳридан қувончли хабар келди: Ўзбекистоннинг рассомлари ва халқ усталари смоленсклик санъат шинавандаларига ёрқин расмлар, қандакорлик асбоблари, ранг-баранг сопол идишларни юбордилар. Шаҳарда ана шу асарлардан иборат виставка очилди ва у барча иттифоқдош республикаларнинг санъат усталарига бағишланган махсус вернисажларнинг таркибий қисми ҳисобланади.

Экспозицияда Ўзбекистондаги донгдор кишиларнинг портретлари, хушманзара табиат манзаралари, совет кишиларининг яратувчилик меҳнатини тараннум этувчи асарлар кўрсатилмоқда.

Ў. Тансиқбоев ва В. Фадеевнинг мўйқаламларига мансуб асарлар, Ч. Чорневнинг чизган портретлари, миллий гуллар солиб тўқилган гиламлар, газламалар, амалий санъат усталарининг ўймакорлик асарлари алоҳида эътиборни жалб қилмоқда.

Смоленскликларнинг виставкада кўрсатилаётган асарлар тўғрисида ёзиб қолдирган таассуротларининг кўпчилиги «ажойиб, гўзал! Ўзбекистоннинг халқчил тасвирий санъати билан яқиндан танишиш имконияти яратилганлигидан миннатдормиз» деган сўзлари билан бошланади.

ЗАФАР ЁР БЎЛСИН

Тўйга тўёна билан келиш ўзбек халқининг анъанавий одати. Республикамизнинг заҳматкаш ва фидокор деҳқонлари барча қишлоқ хўжалик экинларидан мўлкўл ҳосил ундирдилар. Айниқса пахтакорларимиз кунларни тонгларга улаб, «оқ олтин»дан юксак тоғ уйдилар.

Бугунги шодиёна кунларда пахтачиликда катта меҳнат ғалабалари қўлга киритилган экан, бунда биз, ишчи ва инженер-техник ходимларнинг ҳам ҳиссамиз борлигидан фахрланамиз.

Бошқармамиз коллективи беш йиллик план-топшириқларини шу йилнинг июнь ойидаёқ адо этган эди. Ана шу давр ичида 73 миллион 344 минг сўмликдан ортиқ пудрат ишлари уддалаб, беш йиллик маррасидан анча ўзиб кетдик. 9400 гектардан зиёд чўл ва адир ерлар ўзлаштирилди. Колхоз ва совхозларнинг кўплаб пахта майдони капитал планировкадан чиқарилди ва 6 минг гектарга яқин ернинг мелиоратив ҳолати яхшиланди. Якунловчи йилнинг иккинчи ярмидан бошлаб трестимиз ишчи-хизматчи, инженер-техник ходимлари партиямизнинг XXV съезди шарафига зарбдор ҳафталиклар эълон қилди. Бугунгача қўшимча салкам 15 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажаришга эришдик. Ваъдамиз 17 миллион сўмлик иш бажариш эди. Ҳали олдинда қатор иш кунлари турибди. Биз бу маррани ҳам албатта эгаллаймиз.

Ҳозир ҳамманинг дили равшан, кайфияти зўр. Хонадонларда файз-тароват. КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун астойдил меҳнат қилиб, зафар кетидан зафар қучаётган республикамизнинг барча меҳнатчиларини, айниқса пахтакорларимизни чин қалбдан табриклаймиз.

Уларга янги меҳнат зафарларини қўлга киритишда омад тилаймиз.

Мусахон ХОЛИҚОВ,
«Наманганводстрой» тресги 4-қурилиш-монтаж бошқармасининг экскаватор-машинисти, КПСС XXIV съезди делегати.

Оққўрғон районидаги Навоий номли колхоз марди майдонлари ерларни шудгорлашга қизғин киришиб кетдилар. Суратда: (чапдан) колхоз халқ контроли группасининг раиси Абдуқодир Қосимов ва пешқадам бригадирлардан Адҳам Тўраев, Турдибой Абдусатторовлар шудгор сифатини кўздан кечирмоқдалар.

А. Тўраев фотоси.

5—7 ДЕКАБРЬ «ҲОСИЛ БАЙРАМИ»

28 ноябрда Ўзбекистон Қишлоқ хўжалиги министрлигида анъанавий ҳосил байрамини ўтказувчи ташкилот комитетининг мажлиси бўлиб ўтди. Ҳосил байрами 6-7 декабрда Тошкент отчопарида ўтказилади. Мажлисда байрам программаси тасдиқланди. Республиканинг барча областларидан ва Қорақалпоғистон АССРдан қишлоқ хўжалик илғорлари ҳосил байрамига келадилар.

Байрам беш йилликнинг якунловчи йилида қишлоқ меҳнаткашлари ўртасида ўтказилган социалистик мусобақа ғолибларининг тантанали паради билан бошланади. Шундан кейин спортнинг классик турлари, пойга, улоқ, отда хоккей ва баскетбол ўйинлари, оломон пойга ва «Қиз қувди» ўйинлари бошланади.

ДОСААФ спортчилари машиналар, мотоцикллар, самолётларда пойгага чиқадилар. Дорвозлар, полвонлар ва бадиий ҳаваскорлик коллективлари ўз маҳоратларини намойиш қиладилар.

Байрам кунларида ипподромда саноат ва қишлоқ хўжалик моллари билан савдо қилувчи ўнлаб магазинлар, чойхоналар, ошхоналар, кафе, ресторанларнинг филиаллари очилади.

Байрам кунларида шаҳар транспортининг янги маршрутлари белгиланди. Революция хиёбонидан, Калинин номли майдондан ва Октепадан ипподромга саккизта автобус ва бир трамвай маршрутлари ташкил қилинади. (ЎзТАГ).

Чехословакиялик дўстлар ҳузурига борадилар

Республика қишлоқларининг ёш меҳнатчиларидан 330 киши Чехословакияга бориш фахрий ҳуқуқига сазовор бўлди. Улар орасида беш йиллик зарбдорлари, социалистик мусобақа пешқадамлари бўлган пахтакорлар ва механизаторлар, маккажўхорикорлар ва сут соғувчилар бор. Улар 28 ноябрь куни махсус поездда Тошкентдан Прагага жўнаб кетдилар. Ўзбекистон вакиллари ўз ҳамкасблари билан учрашадилар, чехословакия хўжаликларида бўладилар, мамлакатнинг диққатга сазовор жойлари билан танишадилар.

Бу йил Тошкентдан ёшлар тушган 12 та поезд туристик сафарга жўнайди. Қишлоқ хўжалигининг ёш пешқадамларидан бир ярим мингдан кўпроқ киши Совет Иттифоқидаги шаҳарларга боради. Ўзбекистон йигит-қизлари Москва ва Ленинградда, Киев ва Кишиневда, Болтиқбўйи республикаларида бўладилар.

(ЎзТАГ).

«КОСМОС-783» ПАРВОЗДА

1975 йил 28 ноябрда Совет Иттифоқида Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос-783» учирилди.

Йўлдош бортига космик фазони тадқиқ қилишни давом эттириш учун мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатилган. Аппаратлар нормал ишлаб турибди. Координация-ҳисоблаш маркази олинаётган маълумотларни ишлаб чиқмоқда.

(ТАСС).

УЙҒОҚ ҚАЛБЛАР

ЁН ДАФТАРДАН

Табиатда неча минг йилларда бир сой ёки дарё, ёҳуд тоғ вужудга келади. Кўз олдимизда эса ажойиб бир мўъжиза турибди: бешта сервиқор тоғ! Ўзбек деҳқони бир йилда яратган бешта «оқ олтин» тоғи. Буни яратишда пахта ўлкасининг қалби уйғоқ ҳар бир фарзанди, қатнашган. Пахтанинг ҳам меҳри бўларканми, дерсиз. Ҳа, бўларкан. Қишлоқда туғилиб, онаси шийпонда қолдириб кетганда эмаклаб бориб, ғўзани ушлаб ўрнидан турган, эгат оралаб илк бор қадам қўйган, тили «она»дан кейин «пахта» деб чиққан деҳқон боласи-ку, буни яхши билади. Ҳатто шаҳарда ўсган ишчи, тўқувчи, сотувчига ҳам унинг меҳри, ташвиши тушиб қолган. Темир йўлчи-ю фаррош, чойхоначи-ю машшоқ ҳам пахтамизни ўйлайди. Ҳаво очиқ бўлса-хурсанд, кўкда булут кўринса — ташвишланади:

— Пахтамиз нима бўлади?

ҲАММА ПАХТАКОР

Бу йил айни саратонда ҳафталаб қаттиқ гармсел эсиб, таппот-шамол палакларни ағдариб-тўнтариб, жаҳонни чангга ботириб кетди. Кўз очиб бўлмайди. Вокзалга бордик. Биров билет олиш, биров панага яширинишш тараддудида. Перрон бўм-бўш. Пўлат излар тармоқларга бўлиниб кетадиган ерда паст бўйли, қорамағиз юзли, миқти гавдали, кўзлари қисиқ киши қўлига лом ушлаганча хаёлга кетиб турибди. Бу Қарши станциясининг стрелкачиси Мейли ака экан.

— Ҳа, ниманинг ўйлови босди?

Унинг қисиқ кўзлари яна қисилиб, тепадан ҳуштак чалиб ўтаётган чанг-тўзонга тикилди:

— Аттанг, бу пахтага чатоқ бўлди-ку, — деб афсусланди у, — кеча якшанбада Чўлиободдаги қариндошимизникига борувдим. Ғўзалар тепа баргигача чангга ботиб, тебраниб турибди. Яширинадиган жойи бўлмаса жониворнинг одамдай. Кеча-кундуз шамолда... Сувдан қолган, ҳориган ғўзаларни қовжиратиб, ҳосилини тўкиб кетади. Ҳа, аттанг!

Унинг бу куюнишида, ака-укаси ёки фарзандларидан бирови пахтакор бўлса керак, деган хаёлга бориб сўрадим:

— Болалар қаерда?

Катта ўғлим Тошкентда ўқияпти. Бирови Қўқондаги автодорож техникумида. Кичиклогим чет тиллар институтида. Яна бирови қурилиш техникумига кирди. Қолган олтови ҳали майда. Мейли ака пахтанинг, пахтакорнинг ташвишини тортаётган экан.

Куни кеча, республикамиз пахтакорлари улкан беш миллион тонналик хирмон уйган куни вокзалда яна Мейли акани кўрдик:

— Қалай энди?

— Қалай эмас, олтин, ука, — деди у оғзи қулоғига етиб. — Бу йил ярим йўлда қолиб кетамиз, деб жуда қўрқувдим. Деҳқонларимизнинг ҳам, ҳашарчиларнинг ҳам иродасига тан бердим.

УСТОЗНИНГ СИРИ

Хонимой даштдаги янги совхознинг кекса пахтакори Қосим ака бригадасида ишларди. Ўтган йили унга янги ер ажратиб беришди, бригадага бошлиқ бўлди.

Устоз ва шогирднинг пайкаллари ёнма-ён. Бир осма ариқдан сув ичади. Ишчи кучи, техникаси ҳам тенг. Чигитни бир вақтда экишган.

Устознинг майдонларидаги ғўзалар тез етилиб, кунда бир яшнайди. Шогирднинг экини эса авжи паст бўлди, сийрак, ҳориган. Культивацияни кучайтирди, қора пушта қилиб суғорди, озиқлантирди. Барибир, икки пайкалдаги экин икки хиллигича қолаверди.

Бунинг сирига тушунолмаган Хонимой бир кун тушда устозининг дала шийпонига борди. Пахтакорлар дам олиб ётишган экан. Ҳовуз бўйида ўтирган Қосим ака Хонимойни кўриб ўрнидан турди:

— Кел, қизим?

— Келдим.

— Хафа кўринасан, тобинг йўқми?

— Ишим чатоқ. Ҳосилнинг чўғи йўқ. Шарманда бўладиганга ўхшайман.

— Хафа бўлаверма. Ишинг яхшию, бир камчилигинг бор.

Хонимой, шуни айтинг деб келувдим, дегандай бошини кўтариб, устозига қаради.

— Ишлови ҳам, суви ҳам етарли. Лекин ҳорғин кўринади экининг. Одамларингнинг ейиш-ичиши, уй-рўзғори, бола-чақасидан доим кўз-қулоқ бўлиб тур. Кўнгли тинч одам сифатли ишлайди хаёлни жойига қўйиб. Ҳориган деҳқоннинг экини ҳам ҳорғин бўлади.— Қосим ака салқин шийпондаги сим кароватларда оппоқ чойшаб ёпиниб ётган пахтакорларга кўз югуртирди. — Шийпонингни ҳам тузатиб ол. Деҳқон эгатдан чиқиб келиб шийпонда ўзини ўз уйидагидек эркин сезсин, ғамхўрликни туйсин. Пахта кайфиятни сезадиган нозик экин...

Устоз мажбуриятини, шогирд планини олдинма-кейин бажаришди.

Э Л А К

Момохол биби даладан қайтиб келиб, қопдан ун олди. Элакдан ўтказиб, қипиқ, хас-чўпларни супрага ўраб, неварасига берди:

— Олиб бор, охирга сол. Сигирга терт бўлади.

Хамир қорди. Зувала ясаб, иссиқ кўрпачалар остига қўйди.

Сараланган оппоқ уннинг юмшоқ хамири тандирдан сўлқиллаган олтинранг нон, хушбўй кулча, ёғлиқ патир бўлиб чиқди. Шу пайт нонларни шийпонга олиб кетгани «Жигули»да бобоси келди. Бола унга эътибор қилмай, иссиқ кулчани сопол товоқдаги сувга ботириб еганча, бувисини саволга тутарди:

— Момо, унни эламаса нима бўлади?

— Нима бўларди, қипиғи оғизни тилади.

— Момо, одамларни элайдиган элак ҳам борми?

— Яна бошладингми эзмалигингни, — бувисининг жаҳли чиқди. — Ана, рапидани куйдирдим сенга қарайман деб. Ана, бор бобонгга, сани учсиз-адоқсиз бемаза саволларингга ўша киши жавоб берадилар.

Бола бобосига сўррайиб қаради.

— Бўлади, — деди бобоси нонларни дастурхонга ўраб машинага жойларкан, мийиғида кулиб. — Меҳнат — одамнинг элаги, бўталоғим. Тез чиқ машинага, пахтазорга олиб бораман. Пахтазор ҳозир тўқини-тўққа, пучини-пучга, кепакка ажратадиган катта элак, тарози бўлиб қолган. Кўрасан.

Бола югуриб бориб машинанинг олд ўриндиғига, рулда ўтирган бобосининг ёнига ўтириб олди. У катта «элак»ни кўрмоқчи.

П А Р В О З

Бу ҳар йил баҳор ва кўзда такрорланади.

Кузда, изғирин дарахтларни, ғўзапояларни яланғочлаётганда, шомда қишлоғимиз осмонининг туб-тубидан эҳтиросли, бироз маъюс, сирли қур-р-р-қур-р садолари эшитилади. Бу товушлар тобора зўрайиб, еру-кўкни чулғаб олади.

Юрагим илк бор ҳисҳаяжонга тўлиб, кўйлакчан, қўлларимни ёзиб чорбоғ супасига югуриб чиқаман. Осмонга тикиламан. Увада булутлар бағрини ёриб, Ой юзига соя ташлаб; бўйни узун қушлар узун қанотларини силкитиб ўтишади. Мусиқий: қур-р, қур-р. Гоҳ учбурчак шаклида. Гоҳ ёйсимон сафга тизилиб. Бу ҳаяжонли товушдан хонаки хўроз, товуқлар таъсирланиб, қанотларини силкитиб қўйишади.

Бу — турналар. Узоқ элларга қишлаш учун отланиб, она диёримиздан кўнгил узолмай, олтин тоғларимиздан кўз узолмай маъюс қуруллаб айланиб юрган турналар. Раҳмат, турналар, юрагимга баҳорий ҳаяжон солиб, бир он ўйинқароқ, болалигимга қайтарганинг учун. Қаноти борлигини унутиб, хонаки бўлиб қолган паррандa-даррандалар юрагига исёнкор ҳаяжон, гулғула солиб, уларга қушлигини, юксак парвозларга қодирлигини эслатиб ўтганинг учун. Саҳий еримизга, «оқ олтин» тоғлари яратган деҳқонларимизнинг юксак парвозига таъзим бажо келтирганинг учун, қуллуқ.

Самар НУРОВ.

ПЛАНЕТАМИЗДА

ПОРТУГАЛИЯДАГИ АҲВОЛ

ЛИССАБОН, 28 ноябрь. ТАСС мухбири Э. Ковалев хабар беради:

Бу ерда қуролли кучлар бош штабининг ахбороти эълон қилинди. Ахборотда 25-26 ноябрдаги воқеалардан кейин мамлакатдаги аҳвол тўғрисида гапирилган. Республика президенти, дейилади жумладан, ахборотда, мамлакатда 1974 йил 25 апрелда (Португалияда фашист режими ағдариб ташланган кунда) бошланган сиёсий йўл бундан кейин ҳам амалга оширилаверади, деб таъкидлади.

Ҳарбий маъмурлар 25-26 ноябрдаги воқеалар муносабати билан қамоққа олинган 50 дан ортиқ офицер ва сержантларнинг рўйхатини эълон қилдилар.

Бош штабнинг яна бир ахборотида қуруқликдаги кучлар бош штаби бошлиғи генерал Карлуш Фабиан ва Лиссабон ҳарбий округи қўмондони ҳамда қитъада оператив қўмондонлик бошлиғи (КОПКОН) генерал Отелу Сарайва ди Карвалью ўз лавозимларидан истеъфо берганликлари маълум қилинади. Айни вақтда ўтган йил июль ойида контрреволюционерларнинг ҳуружига қарши курашиш мақсадида тузилган КОПКОН тарқатиб юборилганлиги эълон қилинди.

Қуруқликдаги кучлар бош штаби бошлиғи лавозими вақтинча подполковник Р. Эанешга юклатилди. Шу муносабат билан унга генерал унвони берилди. Лиссабон ҳарбий округи қўмондони лавозими эса ҳарбий кенгаш аъзоси, бригада генерали Васку Лоренсуга юклатилди.

Васку Лоренсу миллий радио мухбири билан қилган суҳбатида революцион кенгашнинг баъзи аъзолари қамоққа олинди, — деган миш-мишларни рад этди.

Бош штабнинг буйруғига биноан Лиссабон ҳарбий округи территориясида хавфсизлик чораларига қаттиқ риоя қилинмоқда. Комендантлик соати давом эттирилади ва Лиссабонда газета чиқариш тақиқланади. Бугун маъмурлар банк муассасаларини очишга рухсат бердилар. Пойтахтда корхоналар, муассасалар ишлаб турибди, магазинлар очиқ.

БАНГЛАДЕШДАГИ ВОҚЕАЛАР

ДАККА. (ТАСС). Бангладешда министрлар кабинети даражасида мамлакатнинг маслаҳат кенгаши тузилди. Армия штаблари, ҳарбий денгиз флоти ва ҳарбий ҳаво кучлари штабларининг бошлиқларидан ташқари маслаҳат кенгашига тўрт граждан шахс ҳам кирди. Шу муносабат билан баъзи министрлик лавозимлари қайта тақсимланди. Бангладеш президенти А. М. Сайем мудофаа, ташқи ишлар ва юстиция министри лавозимларини ўзида сақлаб қолди.

Бангладеш ҳукуматининг вакили айтдики, Ҳиндистоннинг Даккадаги олий комиссари С. Сенни ўғирлаб кетишга уринган жиноятчилар ҳозирги вақтда тарқатиб юборилган сўл экстремистик миллий социалистик партияга мансуб кишилардир.

Даккада шу партиянинг раиси ва бош секретари ҳамда унинг 17 аъзоси қамоққа олинганлиги расмий равишда эълон қилинди. Улар давлатга қарши ҳаракатда айбланадилар. Сўл экстремистик миллий социалистик партиянинг раҳбарлари Мужибур Раҳмон ҳукумати чоғидаёқ қамоққа олинган эдилар. 7 ноябрь воқеасидан кейин улар озод қилинди ва мамлакатда сиёсий фаолият билан шуғулланиш ман қилинганлигига қарамай, дарҳол сиёсий кампанияни авж олдириб юбордилар. Миллий социалистик партия аъзолари одамларни ўлдириб, террор қила бошладилар, тартибсизликларни уюштирдилар.

БИР МУНЧА ОСОЙИШТАЛИК

БАЙРУТ, 28 ноябрь. (ТАСС).) Ливан пойтахтида мана икки кундан бери бир мунча осойишталик бўлиб турибди.

Бир-бирига қарши курашаётган томонларнинг вакилларини бирлаштирувчи олий координацион комитет иккита мажлис ўтказди. Бу мажлисларда шаҳарнинг кўчаларидан ҳамма қуролли кишиларни тамомила олиб чиқиб кетиш ва баррикадаларни тугатиш масаласи кўриб чиқилди. Бугун комитет ишини давом эттирди.

Кеча мамлакатнинг шимолидаги Кубба қишлоғи районида яна қуролли тўқнашув юз берди. Олий координацион комитет вакилларининг аралашуви ўт очишнинг тўхтатилишига эришмоққа имкон берди.

Бугун Байрутда автотранспорт ҳаракати сезиларли даражада активлашди.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ ВАРШАВА. «Ксенжка и везда» нашриёти «Партия ҳаёти нормалари ва партия раҳбарлиги принциплари тўғрисида» деган ном билан В. И. Ленин асарлари тўпламини нашр этди. Ушбу тўпламга В. И. Ленин асарларида партия қурилиши принципларига, касаба союзлари ва давлат аппаратида партиянинг ролига бағишланган мақолалар, нутқлар, мактублар ва парчалар киритилган.

◆ ТЕҲРОН. Бу ерда 4-Теҳрон халқаро кинофестивали бошланди. Фестивалда жаҳондаги 54 мамлакат, шу жумладан СССР, Польша, Венгрия ва Югославиянинг кинематографчилари қатнашмоқда. Машҳур совет кинорежиссёри, СССР халқ артисти С. А. Герасимов фестиваль жюриси составига кирди.

◆ НЬЮ-ЙОРК. Сакраменто шаҳридаги (Калифорния штати) суд маслаҳатчилари жюриси Л. Фроммни шу йил 5 сентябрда АҚШ президенти Ж. Фордга суиқасд қилишда айбдор деб топишди. Жазо тўғрисидаги қарор 17 декабрда эълон қилинади. Қонунга кўра Фромм умрбод қамоқ жазосига ҳукм қилиниши мумкин.

◆ ВАШИНГТОН. Оқ уй биноси олдида ҳарбий мақсадлар учун ажратилаётган маблағларнинг кўпайтирилишига қарши норозилик намойиши бўлиб ўтди. Намойишчиларга қарши полиция юборилди. 11 киши қамоққа олинди. Уларни қамоқ жазосига ва жарима тўлашга ҳукм қилиш хавфи бор.

(ТАСС).

АМАЛДАГИ ГЕГЕМОНИЗМ

СИНГАПУР. (ТАСС). Пекинда чиқадиган «Гуанмин жибао» газетаси берган мақолада уқдирилишича, Жанубий Хитой денгизининг асосий орол группаларига кирувчи «200 дан ортиқ орол, қоя ва саёзликлар Хитойнинг территорияси» эмиш.

Газета бултур йил бошидан маочилар Парасел оролларини қурол билан босиб олганлигини табриклайди ва бошқа ҳамма оролларни, шу жумладан Хитойдан қарийб 1500 километр жанубдаги Хитойга тегишли бўлмаган Спратли оролини «Ватан қучоғига қайтариш»га даъват қилади.

Маочилар Жанубий Хитой денгизи катта ҳавзасидаги оролларга нисбатан жанжалли даъволарини билдирганликлари уларнинг қўшни халқларга нисбатан ҳақиқий гегемонистик интилишлари ва агрессив сиёсатлари хусусида ҳеч бир шубҳа қолдирмаяпти.

ЖУРНАЛЛАРНИНГ ЯНГИ СОНЛАРИДА

«М У Х Б И Р»— «КОРРЕСПОНДЕНТ»

журналининг ноябрь сони «Завод газетаси» сарлавҳали бош мақола билан очилади. Унда республикада чиқаётган кўп тиражли газеталарнинг фаолияти атрофлича ёритилган. «КПСС XXV съездини муносиб кутиб олайлик» рубрикаси остида «Ўзбекистон агитатори» журналининг бош редактори А. Агишевнинг «Шарафли бурчимиз», «Сирдарё ҳақиқати» газетасининг редактори С. Боқиевнинг «Съездга муносиб армуғон» сарлавҳали мақолалари эълон қилинган. Журналнинг бу сонида 50 йиллиги муносабати билан «Саодат» журнали ва «Совет Қорақалпоғистони» газетасининг шонли йўли, редакциялар ижодий коллективларининг изланишлари ҳақида ўқимишли мақолалар берилган.

«Тажриба. Ташаббус» рубрикаси остида кўпгина қизиқарли материалларни ўқиш мумкин. Сирдарё область партия комитетининг инструктори И. Качкаевнинг «Илғор тажриба пропагандаси» сарлавҳали мақоласида Боёвут район «Ленин байроғи» газетасининг илғор тажрибаларини пропаганда қилиш соҳасидаги фаолияти очиб берилган. Яқинда Бутуниттифоқ оқсоқоли М. И. Калинин туғилган куннинг 100 йиллиги кенг нишонланди. Журналдан ўрин олган «Табаррук симмо» сарлавҳали мақолада А. Циглинцевнинг М. И. Калининнинг республикамизда бўлишига бағишланган график асарлари таҳлил қилинган. Шунингдек, район матбуоти масалаларига бағишланган мақола, редакцияга келган хатлар журнал саҳифаларидан кенг ўрин олган. «Ишчи-деҳқон мухбирлар университети» бўлимида жанр ҳақида суҳбатни ўқийсиз. Филология фанлари кандидати Ю. Жуманазаровнинг мақоласи маҳаллий газета ва маҳаллий топонимлар проблемасига бағишланган. «Бизнинг интервью», «Ҳамкасбларимиз», «Китоб. Рецензия. Мулоҳаза» рубрикалари остида хилма-хил материаллар эълон қилинган. Журнал фотосуратлар, график асарлар билан қизиқарли безатилган.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Реклама ВА ЭЪЛОНЛАР

ЎЗБЕКИСТОН ССР САВДО ТАШКИЛОТЛАРИ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!
ТОШКЕНТ ШАҲРИДА
9—20 ДЕКАБРЬ КУНЛАРИ
РЕСПУБЛИКА «УЗКУЛЬТТОРГ» ВА «УЗХОЗТОРГ» БАЗАЛАРИДА
РЕСПУБЛИКА ДАВЛАТ ЧАКАНА САВДО ТАШКИЛОТЛАРИГА
1976 ЙИЛДА
ЎЗБЕКИСТОН ССР САВДО МИНИСТРЛИГИНИНГ УЛГУРЖИ БАЗАЛАРИДАН
МАДАНИЙ-МАИШИЙ БУЮМЛАР, ХУЖАЛИК БУЮМЛАРИ, СПОРТ ВА ГАЛАНТЕРЕЯ-ПАРФЮМЕРИЯ МОЛЛАРИ, «УЗБЕКБИРЛАШУВ»НИНГ РАЙОНЛАРАРО БАЗАЛАРИГА ЭСА КИР ЮВИШ ВОСИТАЛАРИ ВА ПАРФЮМЕРИЯ-КОСМЕТИКА МОЛЛАРИНИ СОТИШ БУЙИЧА
РЕСПУБЛИКА ЯРМАРКАСИ УТКАЗИЛАДИ.
Ярмарка қатнашчилари — 8 декабрда келишлари лозим.
УЗБЕКИСТОН ССР САВДО МИНИСТРЛИГИ.

СССР ҚИШЛОҚ ХУЖАЛИК МИНИСТРЛИГИ
ТОШКЕНТ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИНСТИТУТИ
қуйидаги мутахассисликлар бўйича
СИРТҚИ ФАКУЛЬТЕТНИНГ 1 КУРСИГА
СТУДЕНТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИШНИ ДАВОМ ЭТТИРМОҚДА

АГРОХИМИЯ, ВА ТУПРОҚШУНОСЛИК, АГРОНОМИЯ, МЕВА-САБЗАВОТЧИЛИК ВА УЗУМЧИЛИК, УСИМЛИКЛАРНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ, ИПАКЧИЛИК, УРМОН ХУЖАЛИГИ, ҚИШЛОҚ ХУЖАЛИГИНИ ТАШКИЛ ҚИЛИШ ВА ИҚТИСОД, БУХГАЛТЕРИЯ ҲИСОБИ.

Тўлиқ ўрта маълумотли, халқ хўжалиги тармоқларида, ташкилот ва корхоналарда ишлаб турган кишилар ёшидан қатъи назар, қабул қилинадилар.

Танлаган мутахассисликлари иш характерига мос тушса, қабул пайтида имтиёзли ҳуқуқдан фойдаланадилар.

Ариза институт ректори номига ёзилади ва унда қайси мутахассислик бўйича ўқиш кўрсатилиб, қуйидаги ҳужжатлар қўшиб топширилади: таржимаи ҳоли, ўрта маълумоти ҳақида ҳужжат (асл нусхаси), 3х4 см. ҳажмдаги учта фотосурат, иш жойидан характеристика (рекомендация), меҳнат дафтарчасидан корхона ёки муассаса раҳбари тасдиқлаган кўчирма, медицина справкаси (286 форма), иш ва турар жойидан справка.

ҚУЙИДАГИ ФАНЛАР БУЙИЧА КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИ ТОПШИРИЛАДИ.

АГРОНОМИЯ МУТАХАССИСЛИКЛАРИГА (агрофак, агрохимфак, ипакчилик, ўсимликларни ҳимоя қилиш, мева-сабзавотчилик ва узумчилик) КИРУВЧИЛАР: химиядан (оғзаки), физикадан (оғзаки), биологиядан (оғзаки), ўзбек тили ва адабиётидан (ёзма);

ИҚТИСОД МУТАХАССИСЛИКЛАРИГА КИРУВЧИЛАР: математикадан (оғзаки) географиядан (оғзаки), биологиядан (оғзаки), ўзбек тили ва адабиётидан (ёзма);

УРМОН ХУЖАЛИГИ МУТАХАССИСЛИГИГА КИРУВЧИЛАР: математикадан (оғзаки), физикадан (оғзаки), химиядан (оғзаки), ўзбек тили ва адабиётидан (ёзма).

АРИЗАЛАР 10 ДЕКАБРГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.
Кириш имтиҳонлари — 11 дан 24 декабргача давом этади.
ИНСТИТУТДА УҚИШ МУДДАТИ — 6 ЙИЛ.
Бухгалтерия ҳисоби факультетида 5 йил.

Аризалар қуйидаги адресга топширилади: 702152, Тошкент область, Орджоникидзе район, Институт алоқа бўлими, Сиртқи таълим факультетининг қабул комиссияси.

Телевидение

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 18.30 —ТОШКЕНТ. 18.35 — «Янгра, барабан!». 19.05— «Ахборот». 19.20 — Оталар сўзи — ақлнинг кўзи. 20.10 — КПСС XXV съездига меҳнат рапортлари. 20.50 — «Ахборот». 21.10 — Дала ишлари кундалиги. 21.20 —Телеминиатюралар. 22.00 —МОСКВА. «Вақт». 22.30 — Фигурали учиш бўйича халқаро мусобақалар. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 9.55 — ТОШКЕНТ. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Ўйинчоғим — овунчоғим. 10.40 — Езувчилар — болаларга. 11.10 — Фильм-концерт. 11.15 — Ўқув кўрсатувлари. 18.30— МОСКВА. 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Мультфильм. 19.30 — Киносаёҳатчилар клуби. 20.30 — Кинопанорама. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 16.55 — ФРУНЗЕ.

Театр

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 30/XI да Ҳаёт шоми.

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 30/XI да Олифта.

Кино

Яшаш учун яшаш — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «ҚОЗОҒИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН» «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК», «МОСКВА», «ДРУЖБА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Қимматли бола — «НУКУС» (кундуз ва кечқурун).

Бобби (2 серия, ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (11.00, 14.00, 17.00, 20.00).

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИНИНГ
БИОЛОГИЯ-ТУПРОҚШУНОСЛИК ФАКУЛЬТЕТИ
(К. Маркс кўчаси, 35-уй, 40-аудитория)
5 ДЕКАБРЬ КУНДУЗ СОАТ 2 ДА
Факультетни 1955 йилда битирганлар билан
УЧРАШУВ-КЕЧАСИ УТКАЗАДИ

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000 ГСП Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 * ТЕЛЕФОНЛАР

Коммутатор — 330249 дан 330258 гача
Эълонлар — 338142.

Р. 20094. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Б. — 279.